

İkinci Taraf Görüşü

İnceleyen:

MORNINGSTAR

SUSTAINALYTICS

İkinci Taraf Görüşü

Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesi

Değerlendirme Özeti

Sustainalytics, Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin güvenilir, etkili, Sürdürülebilirlik Tahvili Yönergeleri 2021, Yeşil Tahvil Prensipleri 2021, Sosyal Tahvil Prensipleri 2023, Yeşil Kredi Prensipleri 2023 ve Sosyal Kredi Prensipleri 2023'e uygun olduğu görüşündedir. Bu değerlendirme, aşağıdaki hususlara dayanmaktadır:

KAYNAKLARIN KULLANIMI Kaynakların¹kullanımına uygun kategoriler, Yeşil Tahvil Prensipleri, Sosyal Tahvil Prensipleri, Yeşil Kredi Prensipleri ile Sosyal Kredi Prensipleri tarafından kabul edilenlere uygundur. Sustainalytics, uygun kategorilerde yatırım yapılmasının pozitif çevresel veya sosyal etkiler oluşturacağını, başta 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 13 ve 15 sayılı SKA'lar olmak üzere BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında ilerleme sağlayacağını değerlendirmektedir.

PROJE DEĞERLENDİRME VE SEÇİM Yapı Kredi'nin farklı bölümlerden gelen üyelerden oluşan Sürdürülebilir Finansman Çalışma Grubu ("Grup"), uygunluk kriterleri ve Yapı Kredi'nin iç politikalarına göre uygun varlıkların gözden geçirilmesi ve onaylanmasından sorumlu olacaktır. Sustainalytics, bu süreci piyasa uygulamasına göre değerlendirmektedir. Yapı Kredi'nin Çerçeve kapsamında alınan tüm tahsis kararları için geçerli bir Çevre ve Sosyal Risk Değerlendirme Sistemi bulunmaktadır. Sustainalytics, bu risk yönetimi sistemini yeterli, proje ve değerlendirme sürecini ise piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.

KAYNAKLARIN YÖNETİMİ Net kaynaklar, Hazine ve Satış Bölümü tarafından bir portföy yaklaşımı kullanılarak yönetilecektir. Gerektiğinde, mevcut varlıkların yerini portföydeki yeni uygun varlıklar alacaktır. Tahsisi beklerken, kaynaklar geçici olarak nakit veya nakit benzerlerinde veya diğer likit menkul kıymetlerde tutulacaktır. Bu süreç, piyasa uygulamasına uygundur.

RAPORLAMA Yapı Kredi, tam tahsise kadar yılda bir kez veya rotatif krediler için vadeye kadar kendi internet sitesinde tahsis raporunu sunmayı taahhüt etmektedir. Tahsis raporunda: (i) tedavüldeki sürdürülebilir finansman araçlarının toplam tutarı, (ii) uygun kredilere tahsis edilen kaynakların tutarı, (iii) tahsis edilmeyen kaynakların bakiyesi, (iv) finansman veya yeniden finansmanın payı ile (v) projelerin coğrafi dağılımına yer verilecektir. Ayrıca, Yapı Kredi mümkün olduğunda ilgili etki ölçütleri konusunda rapor sunmayı taahhüt etmektedir. Tahsis ve etki raporlaması süreci, piyasa uygulamasına uygundur.

Mevduatların Piyasa Beklentileriyle Uyumlu Hale Getirilmesi

Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesi, uygun bir finansal ürün olarak mevduatları içermektedir. Sustainalytics, sürdürülebilir yatırım sektörünün temelini oluşturan etki ve şeffaflık ilkeleri ile norm ve standartlarının çoğunun mevduatlar bakımından geçerli olduğunu, Yapı Kredi'nin iç süreçleri ile fonların kullanımının o ilkelerle uyumlu olduğu görüşündedir.

¹Kaynakların uygun kullanım kategorileri aşağıdaki gibidir: Yenilenebilir Enerji; Yeşil Binalar; Temiz Ulaşım; Enerji Verimliliği; Canlı Doğal Kaynaklar ile Arazi Kullanımının Sürdürülebilir Yönetimi; Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz ve Havza Ortamlarının Korunması dâhil); Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi; Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü; Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyumlu Ürünler, Üretim Teknolojileri ile Süreçleri; İklim Değişikliğine Uyum; Temel Hizmetlere Erişim – Sağlık Hizmetleri; Temel Hizmetlere Erişim – Eğitim; Temel Hizmetlere Erişim – Doğal Afetler Sonrasında veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Su ve Sanitasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Telekomünikasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı– Ulaşım; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Enerji Erişilebilirliği; Gıda Güvenliği – Gıdaya Erişim; İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan İssizliği Önemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar; Uygun Maliyetli Konut.

Değerlendirme Tarihi 12 Temmuz 2024

İhraççının Yeri İstanbul, Türkiye

Rapor Maddeleri

Giriş..... 2

Sustainalytics'in Görüşü..... 3

Sorularınız için Sürdürülebilir Kurumsal Çözümler proje ekibiyle irtibata geçin:

Titus Vilches (Amsterdam)

Proje Yöneticisi

Titus.Vilches@morningstar.com

(+31) 20 797 1563

Javier Frisancho Salinas (Amsterdam)

Proje Desteği

Ayaka Okumura (Amsterdam)

Proje Desteği

Han Xing (Toronto)

Proje Desteği

Diego Gomez (Londra)

Müşteri İlişkileri

susfinance.emea@sustainalytics.com (+44) 20

3880 0193

Giriş

Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (“Yapı Kredi”, “Banka”) 1944 yılında kurulan, merkezi İstanbul, Türkiye’de bulunan özel bir bankadır. Yapı Kredi, Bireysel Bankacılık (Ödeme Sistemleri, Bireysel Bankacılık, İşletme Bankacılığı, Özel Bankacılık ve Varlık Yönetiminden oluşur), Ticari Bankacılık ve KOBİ Bankacılığı ile Kurumsal Bankacılıkta hizmet sunmaktadır. Bankanın faaliyetleri, varlık yönetimi, aracılık, kiralama ve faktoring alanlarındaki yurt içi iştiraklerin yanı sıra Hollanda ve Azerbaycan’da bulunan yurt dışı bankacılık iştirakleri tarafından desteklenmektedir. Mart 2024 itibarıyla Bankanın aktif toplamı 2,1 trilyon TL’ye (61,6 milyar Avro), Türkiye genelinde çalışan sayısı 15.421’e ve şube sayısı 781’e ulaşmıştır.²

Yapı Kredi, Temmuz 2024 tarihli Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesini (“Çerçeve”) geliştirmiş olup bu çerçeve kapsamında aşağıdaki Sürdürülebilir Finansal Araçları ihraç etmek istemektedir: tahviller, tahsisli satışlar³, ticari senetler, krediler, emre yazılı senetler, ticaret finansmanı araçları (nakdi ve koşullu (gayrinakdi) krediler, forfaiting, belge mukabili tahsilatlar, akreditifler, teminat mektupları, emre yazılı senetler, müşteri mevduatları ile diğer ilişkili sürdürülebilir finansman yükümlülükleri dâhil krediler gibi yeşil, mavi, sosyal ve sürdürülebilirlik finansal araçları.⁴ Yapı Kredi, Sürdürülebilir Finansal Araçlardan sağlanan kaynakları pozitif çevresel ve sosyal sonuçlar vermesi beklenen mevcut projeleri veya başlayacak olan projeleri kısmen veya tamamen finanse etmek veya yeniden finanse etmek üzere kullanmayı amaçlamaktadır.

Çerçeve, aşağıdaki çevresel ve sosyal kategoriler altında uygunluk kriterlerini toplamaktadır:

1. Yenilenebilir Enerji
2. Yeşil Binalar
3. Temiz Ulaşım
4. Enerji Verimliliği
5. Canlı Doğal Kaynaklar Ve Arazi Kullanımının Çevresel Açından Sürdürülebilir Yönetimi
6. Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz ve Havza Ortamlarının Korunması Dâhil)
7. Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi
8. Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü
9. Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyarlanmış Ürünler, Üretim Teknolojileri ve Süreçleri
10. İklim Değişikliğine Uyum
11. Temel Hizmetlere Erişim - Sağlık Hizmetleri
12. Temel Hizmetlere Erişim - Eğitim
13. Doğal Afetlerin Ardından veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları
14. Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Su ve Sanitasyon
15. Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Telekomünikasyon
16. Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Ulaşım
17. Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Enerji Erişilebilirliği
18. Gıda Güvenliği - Gıdaya Erişim
19. İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan İşsizliği Önlemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar
20. Uygun Maliyetli Konut

Yapı Kredi, Çerçeveyi gözden geçirmek, Çerçevenin çevresel ve sosyal yönden yeterlilikleri ile Sürdürülebilirlik Tahvili Yönergeleri 2021 (SBG), Yeşil Tahvil Prensipleri 2021 (GBP), Sosyal Tahvil Prensipleri 2023 (SBP)⁵, Yeşil Kredi Prensipleri 2023 (GLP) ile Sosyal Kredi Prensipleri 2023 (SLP)⁶ ile uyumuna ilişkin bir İkinci Taraf Görüşü sunmak üzere Sustainalytics’i görevlendirmiştir. Çerçeve, ayrı bir belge olarak yayımlanmıştır.⁷

² Yapı Kredi, “Kurumsal Profil”, aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.yapikrediiinvestorrelations.com/tr/yapi-kredi-hakkinda/detay/Kurumsal-Profil/263/1740/0>

³ Yapı Kredi, tahsisli satışların borç tahsisli satışları olduğunu, hisse senetlerini içermediğini Sustainalytics’e teyit etmiştir.

⁴ Sustainalytics, yalnızca burada açık olarak sıralanmış olan finansal araçları gözden geçirmiştir.

⁵ Sürdürülebilirlik Tahvili Yönergeleri, Yeşil Tahvil Prensipleri ile Sosyal Tahvil Prensipleri, Uluslararası Sermaye Piyasası Derneği tarafından yönetilmekte olup aşağıdaki adreste bulunmaktadır <https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/>

⁶ Yeşil Kredi Prensipleri ile Sosyal Kredi Prensipleri, Kredi Piyasası Derneği, Asya Pasifik Kredi Piyasası Derneği ile Kredi Sendikasyonları ve İşlem Derneği tarafından yönetilmekte olup aşağıdaki adreslerde bulunmaktadır: <https://www.lsta.org/content/green-loan-principles/#> ve <https://www.lsta.org/content/social-loan-principles-slp/>

⁷ Sürdürülebilir Finans Çerçevesine, aşağıdaki adreste bulunan Yapı Kredi’nin internet sitesinden erişebilirsiniz:

<https://www.yapikrediiinvestorrelations.com/tr/surdurulebilirlik/detay/Surdurulebilir-Finansman/817/2493/0>

İşin kapsamı ile Sustainalytics'in İkinci Taraf Görüşünün sınırlamaları

Sustainalytics'in İkinci Taraf Görüşü, gözden geçirilen Çerçevenin mevcut piyasa standartlarına uyumu ile uygun proje kategorilerinin ne düzeyde güvenilir ve etkili olduğuna dair Sustainalytics'in bağımsız⁸ görüşünü yansıtmaktadır.

İkinci Taraf Görüşü kapsamında, Sustainalytics şunları değerlendirmiştir:

- Çerçevenin, ICMA tarafından yönetilen Sürdürülebilirlik Tahvil Yönergeleri 2021, Yeşil Tahvil Prensipleri 2021 ve Sosyal Tahvil Prensipleri 2023, LMA, APLMA ve LSTA tarafından yönetilen Yeşil Kredi Prensipleri 2023 ve Sosyal Kredi Prensipleri 2023'e uygunluğu;
- Kaynakların kullanımının güvenilirliği ve beklenen pozitif etkileri; ve
- İhraççının sürdürülebilirlik stratejisi ve performansı ile sürdürülebilirlik risk yönetiminin kaynakların kullanımına ilişkin olarak uygunluğu.

Kaynakların kullanımı değerlendirmesinde Sustainalytics, piyasa uygulaması ve bir ÇSY araştırma sağlayıcısı olarak Sustainalytics'in uzmanlığından elde edilen bilgileri içeren kendi iç sınıflandırmasının 1.15 versiyonunu esas almıştır.

Bu görevlendirme kapsamında, Sustainalytics iş süreçlerinin ve kaynakların planlanan kullanımının, kaynakların yönetimi ile Çerçevenin raporlama yönlerinin sürdürülebilirlik etkisini anlamak üzere Yapı Kredi'nin yönetim ekibinin çeşitli mensupları ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. Yapı Kredi temsilcileri, (1) Yapı Kredi'nin verilen bilginin eksiksiz, doğru ve güncel olmasını sağlamaktan tek başına sorumlu olduğunu bildiklerini; (2) Sustainalytics'e tüm ilgili bilgileri vermiş olduklarını ve (3) verilen her türlü önemli bilginin zamanında usulünce ifşa edilmiş olduğunu teyit etmişlerdir. Sustainalytics, ilgili halka açık belgeleri ve halka açık olmayan bilgileri de gözden geçirmiştir.

Bu belgede, Sustainalytics'in Çerçeveye ilişkin görüşü bulunmakta olup belge, o Çerçeve ile birlikte okunmalıdır. Bu İkinci Taraf Görüşünde yapılacak herhangi bir güncelleme, Sustainalytics ile Yapı Kredi arasında üzerinde mutabık kalınan görevlendirme koşullarına göre gerçekleştirilecektir.

Sustainalytics'in İkinci Taraf Görüşü, Çerçevenin piyasa standartlarına uyumunu yansıtırken, bir uyum garantisi olmadığı gibi ilgili piyasa standartlarının gelecek versiyonlarına uyumu da taahhüt etmemektedir. Ayrıca, Sustainalytics'in İkinci Taraf Görüşü tahvil ve kredi kaynakları ile finanse edilmesi beklenen ancak fiili etkiyi ölçmeyen uygun projelerin beklenen etkilerini ele almaktadır. Çerçeve kapsamında finanse edilen projeler üzerinden elde edilen etkinin ölçümü ve raporlanması sorumluluğu, Çerçeve sahibine aittir.

Ayrıca, İkinci Taraf Görüşü kaynakların olası tahsisi hakkında görüş içermekte olup uygun faaliyetler üzerinden tahvil ve kredi kaynaklarının gerçekleşen tahsisini garanti etmez.

Sustainalytics tarafından bu İkinci Taraf Görüşü kapsamında sunulan hiçbir bilgi, Yapı Kredi'nin Sustainalytics'e bu İkinci Taraf Görüşü için sunmuş olduğu bilgiler veya ifadeler ile ilişkili koşulların doğruluğu, güvenilirliği veya bütünlüğüne veya aleyhine bir ifade, beyan, taahhüt veya iddia olarak değerlendirilemez.

Sustainalytics'in Görüşü

Madde 1: Sustainalytics'in Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesine ilişkin Görüşü

Sustainalytics, Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin güvenilir, etkili olduğu, GBP, SBP, GLP, ve SLP'nin dört temel bileşenine uygun olduğu görüşündedir. Sustainalytics, bu ilkelere ek olarak, Yapı Kredi'nin Çerçeveyi IFC Mavi Finansman Yönergelerine uyumlu hale getirmeyi hedeflediğini belirtmektedir.⁹ Sustainalytics, Çerçevenin aşağıda belirtilen unsurlarını vurgulamaktadır:

⁸ Çeşitli müşteri türlerine hizmet veren birden çok iş kollarında faaliyet gösterildiğinde, nesnel araştırma Sustainalytics'in temel özelliğidir ve analist bağımsızlığının sağlanması nesnel, uygulamaya müsait araştırma hazırlanmasında çok büyük öneme sahiptir. Sustainalytics, dolayısıyla özellikle analist bağımsızlığı, süreç tutarlılığı, ticari ekipler ile araştırma (ve görüşme) ekiplerinin yapısal ayrımı, veri koruma ve sistem ayrımı ihtiyacını ele alan sağlam bir çatışma yönetimi çerçevesini uygulamaya koymuştur. Sonucu ama son derece önemli olarak, analist ücreti doğrudan belirli ticari sonuçlara bağlı değildir. Sustainalytics'in ayrıcalıklardan birisi dürüstlük, bir diğeri şeffaflıktır.

⁹ IFC "Mavi Finansman Yönergeleri" GBP ve GLP'ye uygun özel yatırımları desteklemek üzere kaynakların uygun kullanımının bir listesini sunmayı amaçlamaktadır.

IFC, "Mavi Finansman Yönergeleri: Yeşil Tahvil İlkeleri ile Yeşil Kredi İlkelerini temel alan Mavi Ekonominin finansmanına yönelik rehber", (2022), aşağıdaki adresten erişilebilir:

<https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/mgmt/ifc-guidelines-for-blue-finance.pdf>

- **Kaynakların Kullanımı:**
  - Uygun kategoriler, GBP, SBP, GLP ve SLP tarafından kabul edilen kategorilere uygundur. Uygun kategoriler şöyledir: Yenilenebilir Enerji; Yeşil Binalar; Temiz Ulaşım; Enerji Verimliliği; Canlı Doğal Canlı Doğal Kaynaklar ile Arazi Kullanımının Sürdürülebilir Yönetimi; Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz ve Havza Ortamlarının Korunması dâhil); Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi; Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü; Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyumlu Ürünler, Üretim Teknolojileri ile Süreçleri; İklim Değişikliğine Uyum; Temel Hizmetlere Erişim – Sağlık Hizmetleri; Temel Hizmetlere Erişim – Eğitim; Temel Hizmetlere Erişim – Doğal Afetler Sonrasında veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Su ve Sanitasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Telekomünikasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı– Ulaşım; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Enerji Erişilebilirliği; Gıda Güvenliği – Gıdaya Erişim; İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan işsizliği Önlemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar; Uygun Maliyetli Konut.
  - Çerçeve, Sustainalytics tarafından piyasa uygulamasına uygun olduğu değerlendirilen uygun kredilerin yeniden finansmanı için geçmişe dönük 36 aylık bir süre belirlemiştir.
  - Çerçeve kapsamında, Yapı Kredi gelirin %90'ından fazlasını Çerçevdeki uygunluk kriterlerine uyan faaliyetlerden elde eden tek bir alanda hizmet sunan şirketlere kullanılan genel amaçlı kredileri finanse edebilir. Sustainalytics, proje ve faaliyet bazlı harcamanın daha fazla doğrudan çevresel ve sosyal fayda sağladığını, uygunluk kriterlerine uyumu artırdığını düşünmektedir. Ancak, tek bir alanda hizmet sunan şirketlerin sürdürülebilir finansal araçlar ile finansmanı pozitif etkiler meydana getirmesi muhtemel genel olarak kabul gören bir yaklaşımdır.
  - Yenilenebilir Enerji kategorisi altında, Yapı Kredi aşağıdaki kriterleri karşılayan yeni ve mevcut yenilenebilir enerji tesisleri ile yenilenebilir enerji iletim sistemlerinin devralınması, satın alınması, geliştirilmesi, inşaatı, işletimi, onarımı, bakımı veya bağlantısının finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
    - Güneş fotovoltaik (PV), konsantre güneş enerjisi (CSP) ile güneş termik santralleri dâhil güneş enerjisi⁸ Sustainalytics, Çerçevenin finansmanı elektriğin en az %85'ini güneş enerjisinden üreten CSP projeleri ile sınırlandırdığını belirtmektedir.
    - Kıyı ve açık deniz rüzgâr enerjisi.
    - Aşağıdaki özelliklere sahip hidroelektrik santraller: i) yapay baraj gölü olmayan nehir tipi santraller veya ii) kapasitesi 25 MW'den daha düşük olan ve yaşam döngüsü sera gazı emisyonları yoğunluğu 100 gCO₂e/kWh'den düşük ya da enerji yoğunluğu 5 W/m²'den yüksek olan santraller. Sustainalytics, Yapı Kredi'nin emisyon yoğunluğu eşliğini 100 gCO₂e/kWh'nin altında bir değer olarak tanımladığını vurgulamaktadır ("Hidroelektrik enerjiden elektrik üretiminden elektrik üretimi" faaliyetine ilişkin AB sınıflandırma kriterlerine uygun olarak). Ancak, hidroelektrik varlıkların uzun ömürlü olması göz önüne alındığında, yeni inşa edilen tesisler çok uzun bir süre enerji üretimini etkili şekilde kilitlemektedir, dolayısıyla Sustainalytics Yapı Kredi'yi, emisyon yoğunluğu 50 gCO₂e/kWh'nin altında olan projeleri tercih etmesini teşvik etmektedir (hidroelektrik için Climate Bonds Standard kriterlerine uygun olarak). Yapı Kredi, her bir hidroelektrik projesinin projenin çevre üzerinde önemli bir etkisinin olmamasını sağlamak amacıyla çevresel ve sosyal bir etki değerlendirmesinden geçmesini sağlayacağını Sustainalytics'e teyit etmiştir.
    - Yaşam döngüsü sera gazı emisyonları yoğunluğu 100 gCO₂e/kWh'nin altında olan jeotermal enerji santralleri.
    - Aşağıdaki kriterleri karşılayan biyogaz, biyoyakıt ve biyokütleden elektrik üretimi:
      - Üretilen elektriğin yaşam döngüsü sera gazı emisyonları yoğunluğu, 100 gCO₂e/kWh'nin altındadır ya da yaşam döngüsü emisyonları fosil yakıt tabanından %80 daha düşüktür.
      - Gıda kaynakları ile rekabet içinde olmayan veya mevcut karasal karbon havuzlarını tüketmeyen sürdürülebilir ve atık kaynaklarından elde edilen hammadde.
        - Söz konusu hammadde içinde FSC, PEFC, Sustainable Biomass Program (Sürdürülebilir Biyokütle Programı) ve RSB tarafından belgelendirilmiş kaynaklar yer alabilmektedir.
        - Sustainalytics, aşağıdakilerin Çerçevenin dışında bırakıldığını belirtmektedir: i) biyoyakıt işleme için biyoyakıt harmanlama tesisleri (fosil yakıtlarla karışım); ii) enerji ürünleri, atık olmayan hammadde ile karbon havuzlarını tüketen hammadde; iii) turba ile hammaddenin %10 veya daha fazlasının belgelendirilmemiş kaynaklardan elde edilmiş olması; iv) RSPO onaylı olmayan palm yağı.

- Eğer hammadde kentsel katı atıklardan kaynaklanıyorsa, geri dönüştürülebilir atıkların çoğu enerjiye dönüştürülmeden önce ayrılmaktadır. Ayrıca, katı atık sahaları ve karma atık atıklar için Çerçeve aşağıdaki kaynakları hariç tutmaktadır: i) tutuşturma için toplanan katı atık sahası gazı ve ii) plastik, kauçuk veya lastikten türetilen yakıtlar. Sustainalytics, atıktan elde edilen enerjinin geri dönüştürülebilir malzemeleri dolaşımdan çıkarıp atıkların önlenmesi ve geri dönüşüm gibi sıfır atık döngüsel ekonomisinin iki amacını zayıflatılabileceğinin farkındadır. Buna ek olarak söz konusu projelerin emisyon yoğunluklarının düşük olması için başta fosil karbon içeriği olmak üzere atık atığın bileşimi kritik bir husustur. Ancak, Sustainalytics dünyanın çoğu yerinde geri dönüşüme ilişkin kısıtlamalar nedeniyle atıktan üretilen enerjinin çoğu durumda katı atık sahalarına göre daha iyi bir atık yönetimi seçeneği olabileceğini de vurgulamaktadır. Sustainalytics, Yapı Kredi'ye başta plastik ve metaller olmak üzere daha yüksek miktarlarda geri dönüştürülebilir atığın çıkarılmasını, finanse edilen tesislerin ısı verimliliğinin izlenmesini teşvik etmesini tavsiye etmektedir.
- Yapı Kredi, fosil yakıt faaliyetlerinden kaynaklanan atık suyun hammadde kapsamına alınmayacağını Sustainalytics'e bildirmiştir.
- Yaşam döngüsü emisyonları fosil yakıt tabanından en az %65 daha düşük olan yaşam döngüsü emisyonlarıyla biyoyakıt üretimi.
- Hidrojen depolama ve yakıt ikmal altyapısı ile %100 yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji alan elektroliz ile yeşil hidrojen yakıtı yakıt üretimi
- Yenilenebilir enerjinin elektrik şebekesine bağlanmasına özel aktarım sistemlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi. Harcamalar arasında aşağıdakiler yer almaktadır:
  - Yenilenebilir enerjiye özel elektrik şebekelerinin inşası, yenilenmesi ve iyileştirilmesi
  - Yenilenebilir kaynaklardan elde edilen elektriğin dağıtımını ve iletimine ilişkin enerji verimliliği iyileştirmeleri.
  - Akıllı şebeke dâhil olmak üzere yenilenebilir enerjinin toplam enerji tüketimindeki payını artıran projeler, yenilenebilir elektrik depolama tesisleri ile sayaç sistemleri.
- Çerçeve, akıllı şebeke yatırımlarına tahsis izin vermektedir. Akıllı şebeke teknolojisinin tanımları ve uygulamalarının çeşitliliğine rağmen Sustainalytics, şebeke verimliliğini iyileştirmek üzere tasarlanmış yatırımları olumlu görmekte ve Yapı Kredi'nin açık şekilde maddi verimlilik iyileştirmeleri sunması beklenen projeleri seçmesini teşvik etmektedir.
- Ayrıca, Yapı Kredi elektrik depolama tesislerinin yalnızca ağırlık rüzgâr ve güneş enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerjiye özel veya yenilenebilir enerjiye bağlı olacağını Sustainalytics'e bildirmiştir.
- Sustainalytics, bu harcamaların piyasa uygulamasına uyumlu olduğunu değerlendirmektedir.
- Yeşil Binalar kategorisinde Yapı Kredi, aşağıdaki kriterleri karşılayan yeni ve mevcut ticari binalar ile konutların inşaatı, devralınması veya yenilenmesini finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Türkiye'nin ilk %15'lik dilimde bulunan en enerji verimli binaları arasında yer alan binaların enerji performansına ulaşan ticari binalar veya konutlar.
  - Türk enerji performansı belgesi BEP-TR¹⁰'ye göre enerji performansında B veya üzerinde derecelendirilen ticari binalar veya konutlar. Sustainalytics, BEP-TR programının AB Binaların Enerji Performansı Direktifi¹¹ uygulayan enerji performansı belgelerinin muadili olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, Climate Bonds Standard Türkiye'deki ilk %15'lik dilimde bulunan düşük karbonlu konutlar ve ticari binalar için güncel bir taban sunmamaktadır.

¹⁰ BEP-TR: <https://beptr.csb.gov.tr>

¹¹ Avrupa Komisyonu "Binalarda Enerji Performansı Direktifi"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/energy-performance-buildings-directive_en

Türkiye'nin toplam bina stokunun yalnızca %10 ilâ %15'lik kısmının bir BEP-TR belgesi ile derecelendirildiği göz önüne alındığında, BEP-TR derecesi B olan binaların Türkiye'de ilk %15'e girmesi oldukça muhtemeldir. Sustainalytics, Yapı Kredi'yi piyasa uygulamasına uyum sağlamak amacıyla ilk %15'lik dilimdeki en enerji verimli binalar arasına giren binaları tercih etmesini teşvik etmektedir.

- Aşağıdaki kriterleri sağlayarak neredeyse sıfır enerji binaları¹² gerekliliklerini karşılayan ticari binalar veya konutlar: i) enerji performansı belgesinde B veya daha iyi enerji performansı sınıfına girmek ve ii) bir binanın ana enerji gereksinimi için sağlanan enerjinin 1 Ocak 2025 tarihine kadar en az %5'inin, sonrasında en az %10'unun yenilenebilir enerjiden karşılanması.
- Aşağıdaki yeşil bina belgelerinden en az birini almış olan veya alacak olan ticari binalar veya konutlar: LEED (Altın veya Platin);¹³ BREEAM (Çok iyi veya üzeri);¹⁴ DGNB (Altın veya Platin);¹⁵ HQE (Mükemmel veya Sır Dışı); EDGE (EDGE Belgeli veya üzeri);¹⁶ B.E.S.T (Çok İyi veya üzeri)¹⁷ ile Yes-TR (Çok İyi veya üzeri).¹⁸ BREEAM belgelendirmesi bakımından BREEAM Mükemmel derecesinin piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmekte olup Yapı Kredi'nin o kategoride BREEAM Mükemmel derecesinin gerekliliklerini yerine getirmek üzere (Sustainalytics'e göre en önemli kategori olan) Enerji kategorisinde yeterince yüksek puan alan BREEAM belgeli binaları seçmesini beklemektedir.
- Tadilat öncesi bina performansına kıyasla en az %30'luk bir enerji verimliliği iyileştirmesi sağlayan ticari binalar veya konutların yenilenmesi. Sustainalytics, bu durumu piyasa uygulamasına uygun bulmaktadır.
- Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları piyasa uygulamasına uyumlu görmektedir.
- Temiz Ulaşım kategorisinde Yapı Kredi, sıfır emisyonlu araçlar ile aşağıdaki kriterleri karşılayan toplu taşıma ve özel ulaşım ile ilişkili altyapıyı finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Sıfır doğrudan CO₂ emisyonlu yolcu ve yük demiryolu taşımacılığı.
  - Aşağıda kriterleri karşılayan araç ve gemiler:
    - Karayolu yolcu araçları: i) 31 Aralık 2025 tarihine kadar 50 gCO₂e/pkm emisyon ile bu tarihten sonra 0 gCO₂e/pkm veya ii) sıfır doğrudan CO₂ emisyonu.
    - Karayolu yük araçları: i) 31 Aralık 2025 tarihine kadar 25 gCO₂e/tkm emisyon ile bu tarihten sonra 0 gCO₂e/tkm veya ii) sıfır doğrudan CO₂ emisyonu.
    - i) 31 Aralık 2025 tarihine kadar 50 gCO₂e/km emisyon ile bu tarihten sonra 0 gCO₂e/km veya ii) sıfır doğrudan CO₂ emisyonlu hibrit elektrikli araç ve gemiler.
  - Yerel belediye veya Türkiye merkezi hükümeti tarafından işletilen elektrikle çalışan yolcu ve yük demiryolu taşımacılığının geliştirilmesi, işletimi ve iyileştirilmesi.
  - Bisiklet yolu inşaatı.
  - Yeşil Hidrojenle çalışan araçlar
  - Temiz ulaşım özel bileşenlerin tasarlanması ve imalatı. Yapı Kredi, bileşenlerin yeşil ulaşım teknolojisini mümkün kılmak için yeşil ulaşım yönelik özel parçalar ile sınırlı olduğunu Sustainalytics'e teyit etmiştir. Söz konusu bileşenler arasında aşağıdakiler yer alabilir: i) Elektrikli Araçlar; ii) Elektrikli Araç bataryaları ve doğrudan ilişkili bileşenler; iii) Yeşil Hidrojenle çalışan araçlar ve hibrit araçlarla ilişkili bileşenler, iv) şarj üniteleri.
  - Elektrikli araçlara ilişkin şarj altyapısı. Yapı Kredi, şarj altyapısıyla ilişkili olmayan genel otopark tesislerinin şarj altyapısı kapsamına girmeyeceğini Sustainalytics'e bildirmiştir.
  - Buna ek olarak, Sustainalytics fosil yakıtların nakliyesi veya depolanmasına ilişkin altyapı ve projelere yönelik harcamaların Çerçeve kapsamı dışında olduğunu belirtmektedir.
  - Sustainalytics, bu harcamaların piyasa uygulamasına uyumlu olduğunu değerlendirmektedir.

¹² Avrupa Komisyonu, "Neredeyse Sıfır Enerji Binaları"na aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/nearly-zero-energy-buildings_en

¹³ LEED: <https://www.usgbc.org/leed>

¹⁴ BREEAM: <https://bregroup.com/products/breeam/>

¹⁵ DGNB: <https://www.dgnb.de/en>

¹⁶ EDGE: <https://edge.gbci.org/>

¹⁷ B.E.S.T: <https://www.cedbik.org/best>

¹⁸ Yes-TR, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından geliştirilen bir yeşil bina sertifikasyon sistemidir.

- Enerji Verimliliği kategorisinde Yapı Kredi, aşağıdaki kriterleri karşılayan enerji verimliliği projelerini finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - En az %20 oranında enerji verimliliğinde iyileşme veya sera gazı emisyonlarında en az %20 oranında azaltım sağlayan yenileme projeleri.
  - Aşağıdakiler dâhil enerji verimliliği donanımının montaj, bakım ve onarımı:
    - Pencereler, enerji verimli HVAC sistemler ile LED ışıklar.
    - Türk enerji verimliliği etiketleme sisteminin en yüksek iki sınıfına göre derecelendirilen elektrikli ev aletleri. Sustainalytics, Türk Enerji Etiketleme Çerçeve Yönetmeliği'nin elektrikli aletlerin enerji etiketlemesine ilişkin AB Yönetmeliği¹⁹ ile AB Taksonomisi Delegasyonu Protokolü'ne^{20,21} uygun olduğunu belirtmektedir.
    - Banka, bu kategorideki bazı enerji verimli teknolojileri finanse etmek için müstakil bir kriter olarak Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından geliştirilmiş olan Green Technology Selector (yeşil teknoloji seçici)²² platformunu kullanacağını açıklamıştır. Sustainalytics, Green Technology Selector'de ev aletleri dâhil geniş bir ekipman ve cihaz yelpazesinin yer aldığını belirtmekte, Bankayı bu kategori altında finanse edilen teknolojiler için elde edilen enerji verimliliği seviyeleri ve olumlu etkilere ilişkin rapor sunmaya teşvik etmektedir. Ev aletleri için finansman, Türkiye'nin enerji verimliliği etiketleme sisteminin en yüksek iki sınıfına göre derecelendirilen ev aletleri ile sınırlandırılacaktır.²³ Yapı Kredi, Green Technology Selector kriterlerini kullanarak yapılan harcamalardan kaynaklanan etkinin iki defa hesaplanmayacağını da Sustainalytics'e teyit etmiştir.
  - Akıllı elektrik sayaçları gibi enerji performansının ölçümü, düzenlenmesi ve kontrolü için alet ve cihazların montaj, bakım ve onarımı
    - Sustainalytics, söz konusu yatırımlar fosil yakıt tüketiminin süresini uzatabilecek olsa bile Yapı Kredi'nin AB Taksonomisine uyumlu olan akıllı gaz sayaçlarını finanse edebileceğini belirtmektedir. Sustainalytics, doğal gazla bağlı yatırımlar ile ilişkili bileşen ve sistemlerin geçiş finansmanı için daha uygun olduğunu değerlendirmektedir.
  - Yeşil hidrojen kullanan elektrik ark ocakları ile çelik imalatı
  - Sustainalytics aşağıdakilerin bu kategorinin kapsamı dışında olduğunu belirtmektedir: i) Fosil yakıt çıkartılması, üretilmesi, rafine edilmesi ve işletilmesiyle ilişkili projeler ile fosil yakıt teknolojilerine odaklanılmasına neden olacak projeler ve ii) emisyon azaltımı zor ve karbon yoğun sektörler ile ilişkili projeler.
  - Yukarıda sayılanlar, piyasa uygulamasına uygundur.
- Canlı Doğal Kaynaklar Ve Arazi Kullanımının Çevresel Açından Sürdürülebilir Yönetimi altında Yapı Kredi, aşağıdaki kriterleri karşılayan tarımsal uygulama, ormanlık ve kentsel yeşillendirme faaliyetlerini finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Aşağıdaki sertifikalar ile tedarik zinciri şeffaflığında iyileşme bakımından hassas tarımsal ürünleri belgelendiren projeler: Rainforest Alliance (Yağmur Ormanı Birliği),²⁴ Better Cotton Initiative (BCI) (Daha İyi Pamuk Girişimi),²⁵ USDA Organic²⁶ ve EU Organic.²⁷
    - Çoğu güvenilir sertifikasyon programının aksine BCI, belirli performans hedeflerini gerekli kılmazken bunun yerine performansın zamanla iyileştirilmesini teşvik etmeye odaklanmaktadır. Ayrıca Sustainalytics, BCI'nın genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanımına izin verdiğini belirtmektedir. Bu dezavantajlara rağmen ve BCI programının olumlu isteği göz önüne alınarak Sustainalytics, BCI kullanımını Çerçevenin güvenilirliğine gölge düşüren bir uygunluk kriteri olarak değerlendirmemektedir.

¹⁹ FAO, "Enerji Etiketlemesi Çerçeve Yönetmeliği"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC207937/>

²⁰ Avrupa Komisyonu, "Avrupa Parlamentosu ve Konseyi 4 Temmuz 2017 tarihli enerji etiketlemesine ilişkin bir çerçeve belirleyen ve 2010/30/AB sayılı Direktifi yürürlükten kaldıran (AB) 2017/1369 sayılı Yönetmeliği"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj>

²¹ Avrupa Komisyonu, "Sürdürülebilir yatırım kolaylaştırarak bir çerçevenin kurulması ile (AB) 2019/2088 sayılı Yönetmeliği tadil eden 18 Haziran 2020 tarihli (AB) 2020/852 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönetmeliği"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32020R0852>

²² Green Technology Selector (yeşil teknoloji seçici): https://www.techselector.com/turkiye-tr/?__store=turkiye_tr,

²³ FAO, "Enerji Etiketlemesi Çerçeve Yönetmeliği"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC207937/>

²⁴ Rainforest Alliance (Yağmur Ormanı Birliği): <https://www.rainforest-alliance.org/>

²⁵ Better Cotton Initiative (Daha İyi Pamuk Girişimi): <https://bettercotton.org/>

²⁶ USDA Organic: <https://www.usda.gov/topics/organic>

²⁷ EU Organic: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organics-glance_en

- Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları piyasa uygulamasına uyumlu görmektedir.
- Aşağıdaki programlar ile belgelendirilen ormancılık, orman yönetmeliği ile arazi restorasyonu projeleri: Orman Yönetim Konseyi (FSC)²⁸, Orman Sertifikasyonunu Onaylama Programı (PEFC)²⁹ ile Rainforest Alliance (Yağmur Ormanı Birliği) Yeniden ağaçlandırma ve ağaçlandırma projelerinde, FSC, PEFC veya Rainforest Alliance sertifikalı olmalarının yanı sıra saha koşullarına iyi uyum sağlayan ağaç türleri kullanılacaktır.
- Saha koşullarına iyi uyumlu ağaç türlerinin bulunduğu, FSC veya PEFC tarafından belgelendirilmiş sürdürülebilir yönetimi planına sahip parklar gibi yeşil alanların geliştirilmesi.
- Aşağıdaki programlar ile belgelendirilen balıkçılık ve su ürünleri uygulamaları: Deniz Koruma Konseyi (MSC),³⁰ Su Ürünleri Koruma Konseyi (ASC),³¹ En İyi Su Ürünleri Uygulamaları (BAP) Çiftlik Standardı (2 yıldız veya üzeri).³²
- Aşağıdaki programlar ile belgelendirilmiş bütün tarımsal birimlere sahip tarımsal uygulamalar: RSPO,³³ PEFC, SFI,³⁴ Rainforest Alliance, UTZ,³⁵ ProTerra,³⁶ RSB,³⁷ veya ISCC.³⁸
- Aşağıdakiler gibi iyileştirilmiş çiftçilik teknikleri ile tarımsal faaliyet ekipmanı: i) bozuk mera restorasyonu; ii) toprak iyileştirme; iii) organik gübre kullanımı ile iv) ürün rotasyonu. Bozuk mera restorasyonu ve toprak iyileştirme harcamaları, alanın kendi faaliyetinden kaynaklanan kontaminasyon veya olumsuz çevresel dışsallıkla ilişkili olmayacaktır. Buna ek olarak Sustainalytics, Yapı Kredi'yi tarım projelerine yönelik kredilendirme kriterleri üzerinden koruma amaçlı tarım uygulamalarının bütüncül kullanımının³⁹ yaygınlaştırmaya teşvik etmektedir.
- Aşağıdakilerle ilişkili faaliyetler Çerçeve kapsamı dışındadır: i) yüksek karbon stoklu arazilerin dönüştürülmesi; ii) RSPO sertifikalı olmayan palm yağı; iii) genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünler; ve iv) endüstriyel ölçekte canlı hayvan.
- Sustainalytics, bunun piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.
- Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz Ve Havza Ortamlarının korunması dâhil) kategorisi altında Yapı Kredi, karasal ve sucul biyoçeşitliliğin korunması projeleri ile kıyı, deniz, havza ve diğer sucul ekosistemlerin korunmasına yönelik projeleri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Bu kategori altında finanse edilen uygun projeler aşağıdaki kriterlere uyacaktır:
  - Biyoçeşitliliğin korunması ve restorasyonuna odaklanan projeler.
  - Yeniden ağaçlandırma ve ağaçlandırma projeleri bakımından Yapı Kredi, saha koşullarına iyi uyum sağlayan ağaç türlerini kullanan ve FSC, PEFC veya Rainforest Alliance tarafından belgelendirilmiş sürdürülebilir bir yönetim planına sahip olan ağaç türlerini kullanacaktır. Ayrıca, yukarıdaki "Canlı doğal kaynaklar ve arazinin çevresel açıdan sürdürülebilir yönetimi" kategorisi kapsamında özetlenen aynı uygunluk kriterleri ve dışlayıcı kriterleri karşılayan yeniden ağaçlandırma projeleri.
  - Korunan alanların oluşturulması, havzalar ile ormanların korunması, ekosistemin korunmasına ilişkin eğitim ve farkındalık için turist merkezleri kurulması dâhil ekosistemleri korumaya, eski haline getirmeye ve ekosistemlerdeki kirliliği önlemeye yönelik projeler.
    - Banka, bu kategori altında, Yeşil Binalar kategorisinde yer alan kriterlere göre inşa edilen ekoturizm otelleri ve tatil köylerinin inşaatını finanse edebilir. Olası ekoturizm projeleri bakımından Yapı Kredi, bu kategori kapsamındaki çevresel faaliyetler haricinde bu otel ve tatil köylerinde gerçekleştirilen faaliyetleri finanse etmeyeceğini Sustainalytics'e teyit etmiştir.

²⁸FSC: <https://fsc.org/en>

²⁹ PEFC: <https://www.pefc.org/>

³⁰ MSC: <https://www.msc.org/>

³¹ ASC: <https://asc-aqua.org/>

³² BAP: <https://www.bapcertification.org/>

³³ RSPO: <https://rspo.org/>

³⁴ SFI: <https://forests.org/>

³⁵ UTZ: <https://www.rainforest-alliance.org/utz/>

³⁶ ProTerra: <https://www.proterrafoundation.org/>

³⁷ RSB: <https://rsb.org/>

³⁸ ISCC: <https://www.iscc-system.org/>

³⁹ Koruma Tarımı (CA), koruma amaçlı toprak işleme; çeşitli örtü bitkilerinin ekilmesi; çoklu ürün rotasyonu; toprak restorasyonu ve yönetimi; besin ve atık yönetimi ile pestisit veya sentetik gübrelerin hiç kullanılmaması veya çok az kullanılması yollarıyla toprak sağlığının korunmasına, biyolojik çeşitliliğin, yer üstü ve altındaki doğal biyolojik süreçlerin geliştirilmesine yardımcı olan bir dizi yönetim uygulamasıdır. FAO, "tüm tarım ekosistemlerinde ve ekim sistemlerinde geçerli olan" CA ilkelerinin benimsenmesini desteklemektedir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Koruma Tarımı: <http://www.fao.org/conservation-agriculture/en/>

Yapı Kredi, bu kategori altında finansa edilen projelerin Yeşil Binalar kategorisi altında finanse edilen projeler ile iki defa hesaplanmasından kaçınacağını da teyit etmiştir.

- Sustainalytics, bunun piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.
- Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi kategorisi altında Yapı Kredi, aşağıdaki proje türlerinin geliştirilmesi, inşaatı, işletimi ve bakımını finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Atık suyun toplanması, arıtılması, yeniden kullanımı ve geri dönüşümü. Yapı Kredi, fosil yakıt faaliyetlerinden kaynaklanan atık suyun bu aktivitenin kapsamına girmediğini Sustainalytics'e bildirmiştir.
  - Su güvenliği ile su kalitesinin korunması ile su kirliliğinin önlenmesine ilişkin projeler.
    - Yapı Kredi, bu faaliyetler arasında su verimliliği kazançlarını mümkün kılacak sistem ve tedbirlerin kullanımının bulunabileceğini Sustainalytics'e bildirmiştir.
    - Yapı Kredi, Bankanın bu kategori kapsamındaki rekreasyon projelerini finanse etmeyeceğini Sustainalytics'e bildirmiştir.
    - Sustainalytics, bu kategori kapsamındaki aşağıdaki projelerin Çerçeve kapsamı dışında olduğunu belirtmektedir: i) genetiğin değiştirilmesi sonucunda işgalci türler ve kuraklığa dayanıklı türleri kullanan peyzaj projeleri; ii) fosil yakıtlara bağımlı ekipman ve yöntemlerin yer aldığı projeler; iii) fosil yakıt faaliyetleri, hidrolik kırılma, nükleer ve madencilik için su sağlamaya yönelik sistem ve tedbirlerin yer aldığı projeler; iv) emisyonun azaltılması zor sektörlerdeki projeler.
  - Ters osmoz teknolojisine dayanan ve yaşam döngüsü boyunca 100gCO₂e/kWh'nin altında karbon yoğunluğuna sahip elektrikten güç alan desalinasyon (tuz giderme) projeleri. Yapı Kredi, uygun desalinasyon projelerinin tuzlu su bertarafı için uygun atık yönetimi planına ilişkin makul güvence gerektireceğini Sustainalytics'a teyit etmiştir.
  - Sürdürülebilir şehir drenaj sistemleri.
    - Sustainalytics, drenaj sistemlerine ilişkin işin olağan seyrindeki yenileme ve güçlendirmelerin Çerçevenin kapsamı dışında olduğunu belirtmektedir.
    - Bunun yanı sıra Yapı Kredi, söz konusu drenaj sistemlerinde aşağıdakilerin bulunacağını Sustainalytics'e bildirmiştir: i) söz konusu drenaj sistemlerinin finanse edilmesine ilişkin görüşü desteklemek için gerçekleşen iklim etkileri ve olası iklim risklerinin zafiyet değerlendirmesi ve ii) belirlenen iklim risklerinin nasıl ele alınacağı belirtilerek zafiyet değerlendirmesinin sonuç ve bulgularına yönelik bir yönetim müdahale planı.
  - Sustainalytics, bu harcamaların piyasa uygulamasına uyumlu olduğunu değerlendirmektedir.
- Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü kategorisinde Yapı Kredi, aşağıdaki kriterlere göre sürdürülebilir atık yönetimi ve geri dönüşüme ilişkin projeleri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Atık azaltma ve atık geri dönüştürme projeleri, metal, plastik ve kâğıt geri dönüşüm tesisleri ve ilişkili faaliyetlerin geliştirilmesi, işletimi ve iyileştirilmesini içermektedir. Sustainalytics, aşağıdakileri belirtmektedir: i) plastiklerin kimyasal geri dönüşümü, Çerçeve kapsamında finanse edilmeyecektir; ii) elektronik atığın geri dönüşümüne, ilişkili riskleri hafifletmek amacıyla sağlam bir atık yönetimi planı eşlik edecektir; iii) atık ayırma gerçekleştirilecektir ve iv) Temiz Ulaşım kategorisi kapsamında tanımlı emisyon eşliğini karşılamak üzere atık toplama araçlarına ihtiyaç olacaktır.
  - Üretilen enerjinin yaşam döngüsü sera gazı emisyonları 100 gCO₂e/kWh'nin altında olduğu elektrik veya ısı üretimi amaçlı atıktan enerji üreten tesisler. Banka, Sustainalytics'e aşağıdaki hususları teyit etmiştir: i) geri dönüştürülebilir malzemelerin çoğunluğu (başta plastikler) enerjiye dönüşümden önce ayrılmaktadır; ii) plastikten, kauçuktan veya lastikten elde edilen yakıtlar, enerji veya yakıt dönüşümünden hariç tutulmaktadır. Sustainalytics, atıktan elde edilen enerjinin geri dönüştürülebilir malzemeleri dolaşımdan çıkarıp atıkların önlenmesi ve geri dönüşüm gibi sıfır atık döngüsel ekonomisinin iki amacını zayıflatabileceğinin farkındadır. Buna ek olarak başta fosil karbon içerik olmak üzere atık atığın bileşimi söz konusu projelerin emisyon yoğunluklarının düşük olması için kritik bir husustur. Ancak, Sustainalytics dünyanın çoğu yerinde geri dönüşüme ilişkin kısıtlamalar göz önüne alındığında atıktan üretilen enerjinin çoğu durumda katı atık sahalarına göre daha iyi bir atık yönetimi seçeneği olabileceğini de belirtmektedir.

- Sustainalytics, Yapı Kredi'ye başta plastik ve metaller olmak üzere daha yüksek miktarlarda geri dönüştürülebilir atığın çıkarılmasını, finanse edilen tesislerin ısıl verimliliğinin izlenmesini teşvik etmesini tavsiye etmektedir.
- Su, toprak veya hava kirliliğini azaltmayı amaçlayan sistemlerin izlenmesi ve ölçümü. Banka, aşağıdaki hususları teyit etmiştir: i) fosil yakıt faaliyetlerine yönelik projeler, Çerçeve kapsamında finanse edilmeyecektir ve ii) finanse edilen kirlilik önleme tedbirleri, fosil yakıtla çalışan ekipman veya teknolojilere uygulanmayacaktır.
  - Bu harcamalar, piyasa uygulamasına uyumludur.
- Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyarlanmış Ürünler, Üretim Teknolojileri ve Süreçleri kategorisinde Yapı Kredi plastik ve alüminyum geri dönüşüm tesisleri ve ilişkili faaliyetlerin geliştirilmesi, işletimi ve iyileştirilmesi dâhil atık geri dönüşüm ve yeniden kullanım projelerini finanse veya yeniden finanse edebilir.
- Sustainalytics plastik üretimi için aşağıdaki kriterlerin geçerli olacağını belirtmektedir: i) girdinin en az %90'ının, geri dönüştürülmüş veya sertifikalı, sürdürülebilir şekilde elde edilmiş, biyo-tabanlı malzemeler olması; ii) üretilen plastiğin en az %90'ının, tek kullanımlık olmaması ve iii) tüm ürünlerin geri dönüştürülebilir olması. Plastiğin kimyasal geri dönüşümü, Çerçeve kapsamında finanse edilmeyecektir. Yapı Kredi, plastik üretimi için biyo-tabanlı malzemelerin FSC; Bonsucro; ⁴⁰ International Sustainability and Carbon Certification (Uluslararası Sürdürülebilirlik ve Karbon Sertifikası) (ISCC Plus); ⁴¹ RSB ile Round Table on Responsible Soy (Sorumlu Soyaya İlişkin Yuvarlak Masa) (RTRS)⁴² sertifikaları aracılığıyla sürdürülebilir olarak tedarik edileceğini Sustainalytics'e teyit etmiştir.
  - Alüminyum esaslı ürünlerin üretimi için, Banka i) Girdinin %90'ının geri dönüştürülmüş veya hurda alüminyum olduğu veya ii) Girdinin %75-90'ının geri dönüştürülmüş veya hurda alüminyum olduğu ve kalan işlenmemiş veya birincil alüminyumun da karbon yoğunluğunun 2.5 tCO₂e/tonun altında olduğu durumlarda ürünleri finanse edeceğini teyit etmiştir.
  - Sustainalytics, bu harcamaların piyasa uygulamasına uyumlu olduğunu değerlendirmektedir.
- İklim Değişikliğine Uyum kategorisinde Yapı Kredi, kuraklık, çölleşme, aşırı hava olayları, deniz seviyelerinde yükselme, tarımsal verimlilikte azalma, orman yangınları, haşereler ve biyolojik çeşitliliğin kaybı gibi iklim değişikliğinden kaynaklanan fiziksel iklim risklerini ele almaya yönelik tedbirler dâhil iklim değişikliğine dayanıklılığı artırmaya ilişkin projeleri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Banka, aşağıdaki hususları teyit etmiştir: i) iklim uyum projeleri bir zafiyet değerlendirmesi ile desteklenecektir; ii) Banka aynı zamanda projenin Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planına⁴³, bölgesel ve il düzeyindeki stratejilere, il iklim değişikliği eylem yol haritalarına ve yayınlanmış olan eylem planlarına uygunluğunu değerlendirecektir Sustainalytics, bu harcamaların piyasa uygulamasına uyumlu olduğunu değerlendirmektedir.
- Temel Hizmetlere Erişim - Sağlık Hizmetleri kategorisinde Yapı Kredi, projeleri aşağıdaki kriterlere göre finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
- Ücretsiz ya da sübvansede edilen kamu sağlık hizmetleri ile kâr amacı gütmeyen özel sağlık hizmetlerine yönelik sağlık tesisleri, hizmet, sistem veya ekipmanın inşası, geliştirilmesi, işletimi, yenilenmesi ve bakımı Sustainalytics, Türkiye'de herkese kamu sağlık tesisleri ve hizmetlerine erişim hakkı veren genel sağlık sigortası bulunduğunu belirtmektedir. Bu kategoride finanse edilen kâr amacı gütmeyen özel sağlık hizmetine ilişkin olarak Yapı Kredi, bu sağlık hizmetinin hükümet tarafından sübvansede edilen ve genel sağlık sigortası kapsamına giren kamu-özel sektör ortaklığı programında yer alan hastaneler ile sınırlı olduğunu teyit etmiştir.⁴⁴
  - Tıbbi ürün ve malzemelerin, tıbbi cihaz, hastalık kontrol hizmetleri ile aşuların sağlanması dâhil bir doğal afet veya sağlık felaketi bağlamında acil yardım projeleri.
  - Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Temel Hizmetlere Erişim - Eğitim kategorisinde Yapı Kredi, projeleri aşağıdaki kriterlere göre finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:

⁴⁰ Bonsucro: <https://bonsucro.com/>

⁴¹ ISCC: <https://www.iscc-system.org/certification/iscc-certification-schemes/iscc-plus/>

⁴² <https://responsiblesoy.org/?lang=en>

⁴³ Dünya İklim Değişikliği Kanunları, "Türkiye'nin Ulusal İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı"na aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: https://climate-laws.org/documents/Turkiye-s-national-climate-change-adaptation-strategy-and-action-plan_cc01?id=Turkiye-s-national-climate-change-adaptation-strategy-and-action-plan_75e0

⁴⁴ IFC, "Kamu-Özel Sektör Ortaklığı Öyküleri"ne aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/ppp.worldbank.org/files/2022-03/IFC%2BPPP%2BStories%2BTurkey%2BAdana.pdf>

- Okul ve üniversiteler gibi toplumsal ve devlet tarafından sübvansiyon edilen eğitim için eğitim tesisleri, hizmetleri, sistemleri veya ekipmanının inşası, geliştirilmesi, işletimi, yenilenmesi ve/veya bakımı
  - Düşük gelirli ailelerden gelen gençler ve genel hakla yönelik öğrenci konutlarının inşası, geliştirilmesi ile öğrenci konutlarının kirasının ödenmesine yönelik öğrenci kredilerinin verilmesi. Öğrenci konutlarına ilişkin finansman, tüm öğrencilere sunulacak olup Banka T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından belirlenen kriterlere göre öğrenci konutu veya öğrenci kredilerinin tahsisinde önceliklendirme yapacaktır.⁴⁵ Banka, faydalanıcılara sübvansiyonlu oranlar ve faiz ödemesi ertelemeleri gibi avantajlı koşullar sunacağını Sustainalytics'e teyit etmiştir.
    - Yerel konut birimlerinden daha düşük kira bedelleriyle düşük maliyetli öğrenci konutlarının inşası. Sustainalytics, Yapı Kredi'nin rolünün söz konusu yatırımlarda kredi sağlayıcı olmakla sınırlı olduğunu ve dolayısıyla Bankanın düşük gelirli veya ötekileştirilen öğrencilerin öğrenci konut birimleri için uygun görülmesini sağlamaya veya Çerçeve kapsamında finanse edilen öğrenci konutu fiyatlandırması konusunda detaylı kriterlerin belirlenmesi hususunda herhangi bir kontrolünün bulunmadığını belirtmektedir. Sustainalytics, söz konusu harcamalar için hedef kitlelere öncelik verilmesinin öneminin farkında olup harcamaların hedef bölgelerde olumlu bir sosyal etki yaratma potansiyeline sahip olduğu görüşündedir ve Yapı Kredi'yi, uygun olan durumlarda finanse edilen öğrenci konutu fiyatlandırması ile yerel hükümetler tarafından belirlenmiş olan ilgili faydalanıcılar hakkında detaylı açıklama yapmaya, yıllık raporlama taahhütleri kapsamında elde edilen sosyal etkiye ilişkin rapor sunmaya teşvik etmektedir.
    - Sustainalytics, Bankanın Türkiye'de genel halkın yükseköğretime erişimini iyileştirme amacıyla öğrenci kredilerini finanse etmeyi amaçladığını, Çerçevenin söz konusu kredilerin finansmanını sosyoekonomik yönden dezavantajlı öğrenciler gibi belirli bir hedef grupla sınırlandırmadığını belirtmektedir. Sustainalytics, ayrıca OECD ülkeleri içinde en düşük yükseköğretim seviyelerinden birisinin Türkiye'de olduğunu belirtmektedir.⁴⁶ Ayrıca, sosyoekonomik farklılıkları gösteren alt ulusal bölgelerde açık eşitsizlikler bulunmaktadır: 2020 yılında 25-64 yaş aralığındaki en yüksek yükseköğretim mezunu kişi oranına sahip bölge ile (Ankara, %32) bu oran en düşük olduğu bölge (Güneydoğu Anadolu - İç Anadolu %13) arasındaki fark yüzde 20 idi, sonuç olarak bu fark yüksek nitelikli çalışanların ülke genelinde bulunurluğunu kısıtlıyor.⁴⁷
  - Amatör spor kulüplerinin, gençlik projelerinin, gençlik kampları gibi genç neslin fiziksel veya zihinsel gelişimine yönelik projeler. Yapı Kredi, ödeme kabiliyetlerinden bağımsız olarak hizmet ve olanakların herkes için uygun fiyatlı olacağını Sustainalytics'e teyit etmiştir.
  - Sustainalytics, bu harcamaların sosyal yönden etkili olduğunu değerlendirmektedir.
- Temel Hizmetlere Erişim - Doğal Afetlerin Ardından veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları kategorisinde Yapı Kredi, projeleri aşağıdaki kriterlere göre finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
- Konut, elektrik iletim ağı, su dağıtım şebekesi, devlet okulu ve üniversiteleri gibi temel altyapının yeniden inşası. Banka, Sustainalytics'e aşağıdakileri teyit etmiştir: i) iletim ve dağıtım sistemleri, fosil yakıtla çalışan enerji santrallerine özel bir bağlantı değildir; ii) fosil yakıtla çalışan enerji santrallerinin inşaatı faaliyet kapsamında değildir.
  - Etkilenen bölgelerde yaşayan insanlara işsizliğin önlenmesine yönelik krediler, vadelerin uzatılması ve kredi ödemesinin ertelenmesi gibi mali desteklerin verilmesi. Türkiye'de afet yardım çalışmalarından sorumlu resmi kurum olan AFAD'ın tanımıyla felaketten etkilenen bölgelerdeki bireysel ve ticari müşterilere mali destek.⁴⁸ Yapı Kredi şu hususları teyit etmiştir: i) büyük şirketler finansman kapsamına girmeyecektir; ii) Banka, faydalanıcılara avantajlı şartlar sunacaktır.⁴⁹

⁴⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı, şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://kygm.gsb.gov.tr/Sayfalar/3227/3200/yurt-hizmetleri.aspx>

⁴⁶ OECD, "Eğitim GPS - Türkiye" şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=TUR&treshold=10&topic=EO>

⁴⁷ OECD, "Bir bakışta eğitim - Türkiye" şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9bb9830a-en/index.html?itemId=/content/component/9bb9830a-en>

⁴⁸ Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, "Hakkımızda", şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://en.afad.gov.tr/>

Sustainalytics, Çerçevenin finansmanı alabilecek işletmenin büyüklüğüne bir kısıtlama getirmediğini belirtmektedir. Sustainalytics, söz konusu finansmanın bir afet veya sağlık pandemisinden etkilenen girişimcilere fayda sağlamasının olası olduğunu bilmektedir ancak KOBİ'lerin finanse edilmesine öncelik verilmesinin iyi bir uygulama olduğunu çünkü KOBİ'lerin büyük şirketlere göre sermayeye ulaşmakta daha fazla güçlük çektiğini değerlendirmektedir. Dolayısıyla, Sustainalytics KOBİ dışındakilere verilen kredilerin finanse edilmesini, olağan kredilendirme ve kendisine göre iyi uygulama olandan sapma olarak değerlendirmektedir.

- Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Su ve Sanitasyon kategorisinde Yapı Kredi, konutlar ve halka açık tesisle için içme suyu, kanalizasyon arıtması ve sanitasyona erişimi iyileştirmeye yönelik su altyapı ve hizmetlerinin gelişimine ilişkin projeleri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Sustainalytics, desalinasyon tesislerinin bu kategorinin kapsamı dışında bırakılacağını belirtmektedir. Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Telekomünikasyon kapsamında, Yapı Kredi bağlantısı bulunmayan bölgeler veya sosyoekonomik kalkınmanın düşük olduğu bölgelerde telekomünikasyon, sabit veya mobil geniş bantın yayılması, genişletilmesi veya iyileştirilmesini finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Yapı Kredi, sosyo-ekonomik açıdan az gelişmiş bölgeleri Türkiye ortalamasına göre GSYİH'si daha düşük olan bölgeler olarak tanımlamaktadır. Ayrıca, Yapı Kredi Çerçeve kapsamında finanse edilen bölgelerde, mobil geniş bant 3G veya üzerinin bulunmayacağını teyit eder. Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Ulaşım kapsamında, Yapı Kredi sosyoekonomik yönden daha az gelişmiş bölgelerdeki ulaşım altyapısının inşası, bakımı veya kurulumunu finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Yapı Kredi aynı zamanda büyük yollar veya otoyolların bu altyapıya dâhil olmayacağını teyit eder. Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Enerji Erişilebilirliği kapsamında, Yapı Kredi aşağıdakileri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Sosyoekonomik yönden az gelişmiş bölgelerde, ilgili bölgelerin elektriğe erişimi yoksa iletim altyapısı(yenilenebilir olmayan kaynaklardan elde edilen elektrik dâhil). Yapı Kredi, altyapının fosil yakıtla çalışan enerji santrallerine bağlanmayacağını Sustainalytics'e teyit etmiştir.
  - Hiç elektrik bulunmayan bölgelerde elektrik iletimi.
  - Sosyoekonomik yönden az gelişmiş bölgelerde elektrik tüketimine ilişkin sübvansiyon programı.
  - Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Gıda Güvenliği - Gıdaya Erişim kapsamında, Yapı Kredi aşağıdakileri finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Bir acil durum sırasında ve hemen sonrasında gıdaya erişimi ve geçim kaynaklarının korunmasını sağlayan gıda güvenliği ve istihdam programları
  - Sustainalytics, bu faaliyetler kapsamında sadece International Federation of Organic Agriculture Movements (Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu) (IFOAM) ⁵⁰ tarafından akredite edilmiş organik sertifikalı ürünler veya hizmetler üreten, organik gübre ve tarım ilacı kullanan şirketlerin değerlendirmeye alınacağını belirtmektedir. Yapı Kredi, projelerin gıda kaybını önlemek için geliştirileceğini teyit etmektedir. Sustainalytics, Türkiye'de yıllık üretilen gıdanın %20'sinin kaybolduğunu veya israf olduğunu belirtmektedir.⁵¹
  - Sustainalytics, bu kategorideki harcamaları sosyal açıdan etkili görmektedir.
- İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan İşsizliği Önlemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar kapsamında Yapı Kredi, mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeleri (MSME'ler)⁵² finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir. Banka, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki MSME'leri, kadın temsiline yüksek olduğu MSME'ler ile genç girişimcilerin bulunduğu MSME'leri bu kategorinin hedef grupları olarak belirlemiştir. Uygun durumdaki MSME'ler, aşağıdaki kriterlerden en az birini karşılamalıdır:

⁴⁹Avantajlı kredi şartları arasında daha düşük faiz oranları, daha uzun ödemesiz dönem ile daha uzun vade yer alabilir.

⁵⁰ IFOAM, "Hakkımızda", şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.ifoam.bio/about-us>

⁵¹ Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), "Orta Asya, Azerbaycan ve Türkiye'de gıda kaybı ve israfının azaltılması", şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.fao.org/in-action/fao-turkey-partnership/projects/project-detail/en/c/1363051/#>

⁵² MSME'ler Resmi Gazete'ye göre tanımlanmaktadır (Mevzuat Bilgi Sistemi), şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7297&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>

- Hisselerinin en az %51'i kadınlara ait olan veya şirketin en az %20'sinin kadınlara ait olduğu ve en az bir idari görevde kadınların bulunduğu ya da genel işletme yönetimi sorumluluğunun kadınlarda olduğu, yönetim kurulunun çoğunluğunun kadınlar tarafından temsil edildiği MSME'ler veya çalışanların %50'sinden fazlasının kadın olduğu MSME'ler.
- Gelirin Türkiye ortalama GSYİH'sinin altında olduğu şehirlerde bulunan MSME'ler.
- Göçmenler veya yerinden edilmiş kişilere ait olan MSME'ler.
- Doğal afetlerden etkilenmiş MSME'ler.
- 5 yıldan daha kısa süredir faaliyette olan MSME'ler.
- Hisselerinin %50'sinden fazlası genç girişimcilere ait olan veya yönetimin %51 çoğunluğunun 35 yaşın altında olduğu MSME'ler.
- Sustainalytics, MSME'lerin sermayeye erişimin MSME'ler açısından sınırlı olduğu Türkiye'de bulunacağını belirtmektedir.
- Sustainalytics, bu harcamaları sosyal yönden etkili olarak görmektedir.
- Uygun Maliyetli Konut kategorisi altında Yapı Kredi, dezavantajlı gruplar ve sosyal konut kuruluşlarına verilen sosyal konut mortgage kredilerini aşağıdaki gibi finanse edebilir veya yeniden finanse edebilir:
  - Türkiye Toplu Konut İdaresi (TOKİ) konut programı kapsamındaki sosyal konut projeleri. Sustainalytics, kamu sektörü ücret endeksi ile azami net aylık hane halkı gelirine göre düşük ve orta gelirli gruplara odaklanan TOKİ'nin hedef kitle tanımını vurgulamaktadır. Sustainalytics, TOKİ'nin satış şartları ile geri ödeme koşullarının hedef kitlelerin gelir ve tasarruf yapılarına göre tanımlanmasını sağladığını, şartların özel sektör için geçerli olmadığını belirtmektedir.⁵³
    - Ev sahipliği programları bakımından konutların uygun fiyatlı olmasını sağlamak amacıyla mali avantajlar arasında daha düşük faiz oranları, daha uzun vadeli geri ödeme seçenekleri, daha esnek ödeme planları, daha düşük peşin ödeme seçenekleri ile vergi avantajları yer almaktadır. Bankanın, kredi alanların mali durumunu anlamak, kredi alanlar için riski azaltmak, kredi şartlarını anlamalarını sağlamak amacıyla sorumlu kredilendirme uygulamaları mevcuttur (detaylı bilgi için 2. Bölüme bakınız).
  - Yapı Kredi, daha önce TOKİ kapsamında bir ev sahibi olmayanları hedefleyen İlk Evim kredi paketini de finanse edebilir. Banka, bu kredi paketinin TOKİ konut programları ile aynı şartlara sahip olacağını, faiz oranlarının piyasa oranlarının çok altında olacağını ve vadelerin 15 yıla kadar çıkacağını Sustainalytics'e teyit etmektedir.
  - Sustainalytics, bu finansmanı sosyal açıdan etkili görmektedir.
- Sustainalytics, Çerçevenin, zararlı veya sömürüye dayanan zorla çalıştırma biçimlerini, çocuk işçiliğini kapsayan imalat veya faaliyetleri, Türk yasalarına göre herhangi bir yasa dışı ürünü veya faaliyeti, gevşek asbest lifi, poliklorlu bifeniller veya tehlikeli kimyasallar içeren ürünler, uluslararası alanda yasaklanmış tarım ilaçları, böcek kovucuları veya ozon tabakasını incelten maddeler, Tehlike Altındaki Türlerin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme'ye (CITES) tâbi yaban hayatını veya yaban hayatıyla ilgili ürünler,⁵⁴ Basel Sözleşmesi ve düzenlemelerine uymayan atık ve atık ürünlerin imalatını,⁵⁵ RAMSAR Sulak Alanlar Sözleşmesi'nde tanımlandığı şekilde sulak alanlarda yürütülen faaliyetleri,⁵⁶ ev sahibi ülkenin mevzuatı veya biyolojik çeşitliliğin ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin uluslararası antlaşmalar tarafından yasaklanmış faaliyetleri, 2,5 km'den uzun sürüklenme ağları kullanılarak açık denizde sürüklenme ağı balıkçılığını, kitle imha silahları ve kara mayınları üreten şirketleri, yeni kömür madenciliği projelerini ve yeni kömürle çalışan termik santral projelerini hariç tuttuğunu belirtmektedir.
- Proje Değerlendirme ve Seçim:
  - Sürdürülebilir Finans Çalışma Grubu ("Grup"), Çerçevenin uygunluk kriterlerine göre uygun varlıkların değerlendirilmesi, seçilmesi ve onaylanmasından sorumlu olacaktır. Çalışma grubu, Hazine Bölümü, Kurumsal İletişim Bölümü - Sürdürülebilirlik Birimi, Kurumsal Bankacılık, Ticari ve KOBİ Bankacılığı Yönetimi, Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Bireysel Bankacılık Bölümü ve Krediler Bölümü mensuplarından oluşmaktadır.

⁵³ TOKİ, "Konut Programları", şu adresten erişebilirsiniz: <https://www.toki.gov.tr/sosyal-konutlar>

⁵⁴ CITES, "CITES nedir?", şu adresten erişebilirsiniz:

[https://cites.org/eng/disc/what.php#:~:text=CITES%20\(the%20Convention%20on%20International,the%20survival%20of%20the%20species](https://cites.org/eng/disc/what.php#:~:text=CITES%20(the%20Convention%20on%20International,the%20survival%20of%20the%20species)

⁵⁵ Basel Sözleşmesi, "Sözleşme Metni", şu adresten erişebilirsiniz: <https://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>

⁵⁶ RAMSAR, "Sulak Alanlar Sözleşmesi", şu adresten erişebilirsiniz: <https://www.ramsar.org/about/our-mission/international-cooperation>

- Uygun varlıklar, uygun varlıklarla ilişkili olası çevre riskleri ve sosyal riskleri asgariye indirmek üzere Yapı Kredi'nin iç politika çerçevesi ile istisna listesine göre asgari çevre gereklilikleri ile sosyal gerekliliklere göre taranacaktır.
- Yapı Kredi'nin Çerçeve kapsamında alınan tüm tahsis kararları için geçerli bir Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Politikası bulunmaktadır. Değerlendirme, yerel mevzuat yanı sıra Uluslararası Finans Kurumu (IFC) Çevre ve Sosyal Performans Standartları esas alınarak oluşturulan Yağlı Kredi Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Modeli'ne uygundur. Sustainalytics, bu çevresel ve sosyal risk yönetimi sisteminin yeterli ve piyasa beklentisine uygun olduğunu değerlendirmektedir. Detaylı bilgi için bkz. 2. Bölüm.
- Proje seçimi ile risk yönetimi sistemine ilişkin belirlenen sürece göre Sustainalytics, bu sürecin piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.
- Kaynakların Yönetimi:
  - Yapı Kredi'nin Hazine ve Satış Bölümü, net kaynakları bu konuya ayrılmış bir portföy ("Uygun Kredi Portföyü") üzerinden yönetecektir. Uygun varlıklar, Yapı Kredi'nin kredi izleme sistemi kullanılarak takip edilecek ve yılda bir kez izlenecektir. Gerektiğinde, mevcut varlıkların yerini portföydeki yeni uygun varlıklar alacaktır.
  - Banka, Sürdürülebilir Finansman Araçlarından elde edilen net kaynakların bakiyesiyle örtüşecek veya bu bakiyeyi aşacak Uygun Kredi Portföyü için bir tahsis seviyesi elde etmeyi amaçlamaktadır. Yapı Kredi, net ihraç kaynaklarını 36 ay içerisinde tahsis edebilmeyi beklediğini ve bu konudaki ilerlemeyi rapor edeceğini Sustainalytics'a bildirmiştir.
  - Yapı Kredi, Çerçeve kapsamında alınan kredilerin çok dilimli kredileri içerebileceğini de Sustainalytics'e bildirmiştir. Bu krediler için Banka, yalnızca kaynakları tamamen Çerçevde tanımlı olan uygunluk kriterlerine göre tahsis edilecek olan dilimleri etiketlemek istemektedir. Tahsisi beklerken, tahsis edilmemiş olan kaynaklar geçici olarak nakit veya nakit benzerlerinde veya diğer likit menkul kıymetlerde tutulacaktır.
  - Sustainalytics, bu sürecin piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.
- Raporlama:
  - Tam tahsise kadar, Yapı Kredi internet sitesinde tahsis raporlamasını sunmayı amaçlamaktadır. Tahsis raporlamasında, tedavüldeki sürdürülebilir finansman araçlarının toplam tutarı, uygun kredilere tahsis edilen kaynakların tutarı, tahsis edilmeyen kaynakların bakiyesi, finansman veya yeniden finansmanın payı ile mümkünse projelerin coğrafi dağılımına ilişkin bilgilere yer verilecektir.
  - Yapı Kredi, Çerçeve kapsamında rotatif krediler alması halinde, kredi vadesine kadar tahsise ilişkin rapor sunacağını Sustainalytics'e bildirmiştir.
  - Yapı Kredi, MW cinsinden kurulu yenilenebilir enerji kapasitesi, MWh cinsinden beklenen yıllık yenilenebilir enerji üretimi, tCO_{2e} cinsinden azaltılan veya engellenen tahmini yıllık sera gazı emisyonu, alınan yeşil bina sertifikaları, iyileştirilen sağlık hizmetleri ile ulaşılan kişi sayısı, eğitim hizmetleri alan kişi sayısı ile finanse edilen uygun MSME'lerin sayısı gibi nicel ölçütleri dâhil etmek üzere uygun verilerin elde bulunmasına göre kilit etki göstergeleri konusunda rapor sunmayı amaçlamaktadır.
  - Yapı Kredi, tam tahsise kadar kaynakların tahsisinin sınırlı bir güvence değerlendirmesini gerçekleştirmek üzere dışarıdan bir denetçi tutabilir.
  - Sustainalytics, bu raporlama sürecinin piyasa uygulamasına uygun olduğunu değerlendirmektedir.

Sürdürülebilirlik Tahvili Yönergeleri 2021'e Uyum

Sustainalytics, Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin GBP, SBP, GLP, ve SLP'nin dört temel bileşenine uygun olduğu tespit etmiştir.

Mevduatların Piyasa Beklentileriyle Uyumlu Hale Getirilmesi

Sustainalytics, Çerçevenin güvenilir olduğu ve mevduatların⁵⁷ genel etkili sosyal projeler ile çevre projelerini finanse edeceği görüşündedir. Sustainalytics, ayrıca Çerçevenin sürdürülebilir finans piyasasının temelini oluşturan kavramlar, yani etki ve şeffaflık kavramlarıyla uyumunu belirlemektedir.

- Etki
Çerçeve, olumlu çevresel ve sosyal etkisi olan projelere yatırım yaparak Yapı Kredi'nin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.
- Şeffaflık
Şeffaflık, yatırımların olumlu etki yaptığına dair güvence sağladığından sürdürülebilir finansman bakımından temel bir prensip olarak kabul edilmektedir. Sustainalytics, müşterilere şeffaflık sağlayan Çerçevenin aşağıdaki unsurlarını vurgulamaktadır:
  - Kaynakların yönetimine ilişkin açıklamalar
    - Yapı Kredi, Sustainalytics'e Bankanın i) tedavüldeki mevduat tutarlarını Çerçeve kapsamındaki diğer finansal araçlardan ayrı olarak takip edip raporlayacağını ve ii) mevduatlardan elde edilen net kaynakları Çerçeve kapsamında ihraç edilmiş olan tüm finansal araçları kapsayan konsolide uygun varlıklar havuzuna ayıracağını teyit etmiştir.
    - Yapı Kredi, kaynakları 36 ay içerisinde projelere tahsis etmek istemektedir.
    - Müşteri mevduatlarından elde edilen tahsis edilmemiş kaynaklar, Çerçevde özetlenen yöntemlere göre yönetilecektir. Banka, Sürdürülebilir Finansman Araçlarından elde edilen net kaynakların bakiyesiyle örtüşecek veya bu bakiyeyi aşacak Uygun Kredi Portföyü için bir tahsis seviyesi elde etmeyi amaçlamaktadır. Sustainalytics, yatırımcılara yapılan bu açıklama seviyesini kaynakların yönetiminin güvenilirliğini sağlamak için yeterli görmektedir.
  - Raporlama
    - Yapı Kredi, Çerçeve kapsamında toplanan mevduatları Çerçeve kapsamında ihraç edilen tüm sürdürülebilir finansman araçları için yıllık tahsis ve etki raporlarına dâhil edecektir. Bu raporlarda, çevresel ve sosyal etki ölçütlerinin yanı sıra doğru fonlama ve fonların varlık havuzu eşleştirmesini sağlamak amacıyla mevduatlar dâhil tüm sürdürülebilir finansman araçlarının kaynaklarına ilişkin bilgiler yer alacaktır.
- Yapı Kredi, mevduatlar ile diğer sürdürülebilir finansman araçları ve Çerçeve kapsamında verilen etki raporlaması taahhütleri arasında çift hesaplama yapılmamasını sağlama niyetini bildirmiştir.

2. Bölüm: Yapı Kredi'nin Sürdürülebilirlik Stratejisi

Yapı Kredi'nin sürdürülebilirlik stratejisine katkı

Yapı Kredi'nin Sürdürülebilirlik Stratejisinin dört ana başlığı şöyledir: i) İklim krizi ve çevre; ii) Sürdürülebilir finans; iii) Risk yönetimi ile kurumsal yönetim ve iv) İnsan ile toplum⁵⁸. Yapı Kredi'nin Sürdürülebilirlik Stratejisi ve iş uygulamaları; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Paris İklim Anlaşması, Türkiye'nin ulusal kalkınma planları ve Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanının yanı sıra ulusal ve uluslararası girişimler ve en iyi uygulamalar temel alınarak oluşturulmuştur. Yapı Kredi Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirlik stratejisinin Bankanın iş modeline entegre edilmesinden sorumludur ve genel sürdürülebilirlik performansını izler. Sürdürülebilirlik ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Birimi, Sürdürülebilirlik Çalışma Gruplarının faaliyetlerini denetler ve Bankanın sürdürülebilirlik hedefleri ile taahhütlerinin uygun şekilde uygulanmasını sağlar.⁵⁹

Çevresel konularda Yapı Kredi, 2023 yılında Bilim Temelli Hedefler Girişimi'ne (SBTi) bir taahhüt sunmasına ve Net-Sıfır Bankacılık Birliği'ne (NZBA) katılmasına ek olarak 2050 yılına kadar net sifıra ulaşmayı ve Türkiye'nin ekonomisinin karbonsuzlaştırılmasını desteklemeyi taahhüt etmiştir.⁶⁰

⁵⁷ Sustainalytics, Çerçevenin Yapı Kredi'nin bireysel müşterilerinden toplananlar dâhil mevduatlara izin verdiğini belirtmektedir. Sustainalytics ayrıca Çerçevenin mevduatların vadesini tanımlamadığını belirtmektedir (vadeli veya vadesiz mevduat hesapları).

⁵⁸ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s.73, şu adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁵⁹ Yapı Kredi, "Sürdürülebilirlik Yönetimi Sistemi", şu adresten erişebilirsiniz: <https://www.yapikredi.com.tr/yapi-kredi-hakkinda/surdurulebilirlik/surdurulebilirlik-yaklasimimiz/surdurulebilirlik-yonetim-sistemi>

⁶⁰ Yapı Kredi, "2023 Entegre Yıllık Rapor", (2024), s. 128, şu adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2023/yk_faaliyet_raporu_2023.pdf

Ayrıca, sorumlu kredilendirme ve sürdürülebilir finansal faaliyetleri teşvik etme taahhüdünü kanıtlar nitelikte Banka 2021 yılından itibaren TCFD'nin resmi bir destekçi ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI)⁶¹ ile BM Küresel İlkeler Sözleşmesi ile Türkiye Sürdürülebilir Finansman Bildirgesini⁶² imzalayan taraflar arasında yer almaktadır.

Taahhütlerini gerçekleştirmek için Yapı Kredi, Koç Holding⁶³ tarafından 2021 yılında başlatılan Karbon Dönüşüm Programı kapsamındaki finansman faaliyetleriyle ilişkili emisyonlarını anlamak üzere bir proje başlatmıştır.⁶⁴ O tarihten itibaren Banka, PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) metodolojisine göre 15. Kategori (Yatırımlar) 3. kapsam emisyonlarına ilişkin finanse edilen kredi portföyünden kaynaklanan emisyonlarını hesaplamaktadır.⁶⁵ 2023 yılında Banka, ara dönem net sıfır emisyon azaltma hedefleri geliştirip bu hedefleri SBTi'nin onayına sunmuştur.⁶⁶

Ayrıca, Yapı Kredi fiziksel ve geçiş risklerini içeren tüm kredi portföyünün ilk iklim değişikliği risk değerlendirmesinin sonuçlarını, 2021 yılında stratejisi ve iklim değişikliği riski yönetimi hedeflerine eklemiştir.⁶⁷ 2022 yılında, Banka iklim değişikliği riskini kredi riski değerlendirmesi süreç ve modellerine entegre etmeye başlamış olup Bankanın sürdürülebilirlik ekibinin teknik bilgi kapasitesini iyileştirmek için ilgili eğitim ve atölye çalışmaları düzenlenmiştir.⁶⁸ Gelecek dönemde Yapı Kredi iklim değişikliği riskini tüm kredilendirme süreçlerine entegre etmeyi amaçlamaktadır. Banka, 2021 yılından itibaren kömürle çalışan enerji santralleri veya kömür madenciliklerini finanse etmeyeceğini de beyan etmiştir.⁶⁹

Banka, aynı zamanda sürdürülebilirlikle ilişkili krediler, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği kredileri, doğa dostu mortgage kredileri, doğa dostu taşıt kredileri ile temiz enerji fonları dâhil çevre odaklı birkaç finansal ürün sunmaktadır.⁷⁰ Benzer şekilde, Banka toplam proje finansmanında %22'lik yenilenebilir enerji finansmanı oranı ve 2022 yılında yenilenebilir enerji finansmanı ile önlenecek 2,4 milyon ton CO₂e ile yenilenebilir enerji yatırımını artırmaktadır.⁷¹ Yapı Kredi, Green for Growth Fonu⁷² gibi yatırım fonları kaynakları ile işbirliği yaparak yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projeleri için 15 milyon Avro sağlamıştır.⁷³

Sosyal bağlamda Yapı Kredi'nin KOBİ finansmanında, kadın girişimcilere destek ile afet toparlanma yardımında bir dizi girişimi bulunmaktadır. 2022 yılında Yapı Kredi, KGF'nin üç programı aracılığıyla KOBİ'ler ve KOBİ dışı işletmeleri desteklemek üzere Kredi Garanti Fonu (CGF)⁷⁴ ile bir protokol imzaladı: bu programlar, İşletme Harcamaları Destek Paketi (953 milyon TL, yaklaşık 48,87 milyon USD), İhracat Destek Paketi (1,7 milyar TL, yaklaşık 87,17 milyon USD) ile Yatırım Destek Paketidir (1,1 milyar TL, yaklaşık 56,41 milyon USD).⁷⁵ 2023 yılında, KGF Destek Kredisi 3 programı başlatıldı ve KOBİ'leri desteklemek üzere 1,7 milyar TL (yaklaşık 1.833 milyon USD) kredi verildi.⁷⁶ Kadın girişimcileri desteklemek üzere Yapı Kredi Nisan 2022'de, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile işbirliğiyle finansal destek vermeyi ve kadınların ekonomik faaliyetlere aktif katılımını teşvik etmeyi amaçlayan TURWIB programına katıldı. Bu girişim aracılığıyla Yapı Kredi, kadın işyeri sahiplerinin öncülük ettiği işletmelere toplam 350 milyon TL'lik (yaklaşık 10,9 milyon USD) kredi vermiştir.⁷⁷

⁶¹ UNEP Finans Girişimi, "Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi hakkında", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.unepfi.org/about/> Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi, "Küresel İlkeler Sözleşmesi Ağı Türkiye "Sürdürülebilir Finans Bildirgesini" yayınladı, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.unglobalcompact.org/news/4281-10-23-2017>

⁶² Yapı Kredi hisselerinin %20,22'si doğrudan Koç Holding A.Ş.'ye aitken, Bankanın hisselerinin %40,95'i, %100'ü Koç Grubu'na ait olan Koç Finansal Hizmetler'e ("KFS") aittir.

⁶⁴ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 235, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁶⁵ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 621, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁶⁶ Yapı Kredi, "2023 Entegre Yıllık Rapor", (2024), s. 130, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2023/yk_faaliyet_raporu_2023.pdf

⁶⁷ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 120, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁶⁸ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 88, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁶⁹ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 87, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁷⁰ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 124, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁷¹ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 75, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁷² Green for Growth Fonu, "Fon Hakkında", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.ggf.lu/about-green-for-growth-fund>

⁷³ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 161, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁷⁴ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, "Kredi Garanti Fonu", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.cbfo.gov.tr/en/licensing-organization/credit-guarantee-fund>

⁷⁵ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 161, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁷⁶ Yapı Kredi, "2023 Entegre Yıllık Rapor", (2024), s. 174, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2023/yk_faaliyet_raporu_2023.pdf

⁷⁷ Aynı yerde.

Banka, İhracatı Geliştirme A.Ş. (İGE) ile 2021 yılında imzalanmış olan özkaynak protokolü ile KGF Yatırım Destek Paketi ve İhracat DESTEK Paketi programları kapsamında kredilerini kullanmıştır.⁷⁸ Bu kapsamda 2023 yılında kadın girişimcilere ve yeşil dönüşüme yönelik iki ayrı program başlatılmış olup, İhracatçı Kadınlar Destek Paketi ile İhracatçı veya potansiyel İhracatçı kadın girişimcilere 3 milyon TL'ye (yaklaşık 93.000 USD) kadar kredi sağlanmakta, KOBİ'lere yönelik Enerji Verimliliği Programı ile İGE⁷⁹ kefaleti ile İhracatçı ve potansiyel İhracatçıların enerji ve kaynak verimliliği yatırımlarına finansal destek sağlanarak KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, Banka 2026 yılına kadar beş yıllık sürede ürün ve hizmet paketleriyle toplam 20.000 kadın girişimciyi desteklemeyi hedeflemektedir.⁸⁰ Banka, afet yardımları kapsamında ayrıca Şubat 2023'te İstanbul'da meydana gelen depremin hemen ardından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) 580 milyon TL (yaklaşık 29,57 milyon USD) tutarında bağışta bulunmuş ve su ve gıda da dâhil olmak üzere 370.000'den fazla yardım malzemesi ile geçici barınak olarak 5.000 adet konteynır teslim etmiştir.

Etkilenen bölgelere geçici barınak olarak kullanılmak üzere 5.000 konteynır birimi teslim edildi. Toplamda Banka, afet yardımı için yaklaşık 650 milyon TL (yaklaşık 33,14 milyon USD) sağladı.

Ayrıca, Banka ciddi şekilde etkilenen şehirlerde bulunan tüm müşterilere bir ay süreyle faizsiz kredi kullandı. Benzer şekilde afetten ağır etkilenen şehirlerdeki KOBİ'lere verilenler dâhil tüm bireysel krediler de altı ay süreyle faizsiz olarak kullanıldı.⁸¹

Sustainalytics, Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin Bankanın genel sürdürülebilirlik stratejisi ve girişimlerine uygun olduğu, Yapı Kredi'nin ana çevresel ve sosyal önceliklerine ilişkin eylemleri iletileceği görüşündedir.

Projelerle ilişkili çevresel ile sosyal risklerin yönetimine ilişkin yaklaşım

Sustainalytics, Çerçeve kapsamında ihraç edilen araçların kaynaklarının olumlu çevresel ve sosyal etkiler meydana getirmesi beklenen uygun projelere yönlendirileceğinin farkındadır. Ancak, Sustainalytics söz konusu uygun projelerin aynı zamanda olumsuz çevresel ve sosyal sonuçları da beraberinde getirebileceğini bilmektedir. Sustainalytics, Yapı Kredi'nin finanse edilen işlemlerin çevresel ve sosyal risklerinden doğrudan sorumlu olmadığını kabul etmekte ancak Bankanın kredilendirme faaliyetleri, yıkıcı kredilendirme, kara para aklama ile iş etiği ve toplum ilişkilerine dair çevresel ve sosyal riskler dâhil bazı temel risklere maruz kaldığını belirtmektedir.

Sustainalytics, Yapı Kredi'nin aşağıdakilerin yönetimi üzerinden olası riskleri yönetebildiği ve/veya hafifletildiği görüşündedir:

- Kredi verme faaliyetleriyle ilişkili çevresel ve sosyal riskleri asgariye indirmek için Yapı Kredi, 2017 yılında Çevre ve Sosyal Risk Değerlendirmesi (ÇSRD) Sistemini uygulamaya koymuştur. Yerel mevzuata ve Uluslararası Finans Kuruluşu'nun (IFC) Çevre ve Sosyal Performans Standartlarına⁸² göre tasarlanan ÇSRD sistemi her bir kredi başvurusunun Bankanın kredi politikalarına⁸³ ek olarak Yapı Kredi'nin Çevresel ve Sosyal Politikası ile İstisna Listesine uygun olmasını gerektirmektedir. Bu değerlendirme bir parçası olarak tüm kredi başvuruları Yapı Kredi'nin Sürdürülebilirlik Yönetimi Sisteminin bir parçası olarak kurulan Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Modeline dâhil olan çeşitli risk faktörlerine ilişkin belirlenmiş eşığe göre bir tarama sürecinden geçerler. Bu süreç yoluyla Banka, belirlenmiş etkilere göre risk kategorilerini belirleyip riskleri hafifletmek ve hazırlanan Çevresel ve Sosyal Eylem Planına uymak için faydalanıcı kurum tarafından alınan tedbirleri izler.⁸⁴ Ayrıca, 10 milyon USD veya üzeri tutarda yatırım değerine sahip tüm yeni yatırımlar ve proje finansmanları, ilgili yatırımın risk kategorisini (A ilâ C kategorileri) ulusal ve uluslararası standartlardaki sektör kriterlerine göre sınıflandıran çevresel ve sosyal bir değerlendirmeye tâbidir. ⁸⁵ Yatırımların Kategori A ve B+ (yüksek ve orta-yüksek risk) olarak sınıflandırılması durumunda Yapı Kredi, i) Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) belgeleri, ⁸⁶ ii) raporların dış ve bağımsız üçüncü taraflarca yılda bir kez izlenmesi ve raporlanması ve iii) IFC'nin Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik Performans Standartları uyarınca bir Çevresel ve Sosyal Durum Değerlendirmesi/Eylem Planı ve İzleme Planı uygulanması dâhil olmak üzere daha ileri düzeyde bir durum tespiti gerçekleştirir.

⁷⁸ Aynı yerde.

⁷⁹ Aynı yerde.

⁸⁰ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 124, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁸¹ Yapı Kredi, Sosyal Vadeli Kredi Kredi Verenleri Sunumunu gizlilik esasına göre Sustainalytics ile paylaşmıştır.

⁸² IFC, "IFC Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirliğe İlişkin Performans Standartları", (2012), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/c02c2e86-e6cd4b55-95a2-b3395d204279/IFC_Performance_Standards.pdf?MOD=AJPERES&CVID=kTjHbZk

⁸³ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 120, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁸⁴ Yapı Kredi, "Çevresel ve Sosyal Politika", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etikiler/2020/yk_cevresel_ve_sosyal_politika.pdf

⁸⁵ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 122, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁸⁶ Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC151849/>

- Yıkıcı kredilendirme ve iş etiğiyle ilgili olarak Bankada, personelinden beklentiler ile rüşvetle mücadele, yolsuzlukla mücadele ile kara paranın aklanmasının önlenmesi politikaları dâhil etik iş uygulamalarına ilişkin gerekliliklerini belirten Etik Kurallar ve Çalışma İlkeleri bulunmaktadır.⁸⁷ Bunun yanı sıra Banka Sorumlu Kredilendirme Beyanını hazırlamış olup ürün ve hizmetleri hakkında şeffaf ve doğru bilgiler vermeyi taahhüt etmiştir.⁸⁸ Ayrıca, Yapı Kredi BM Küresel İlkeler Sözleşmesi imzacısıdır ve söz konusu sözleşmenin insan hakları ihlalleri, zorla çalıştırma veya çocuk işçi çalıştırma ile çevrenin bozulmasını azaltmaya yönelik On Prensibine riayet etmektedir.⁸⁹ Banka, BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri, Uluslararası Çalışma Örgütü ile Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'ni esas alarak bir İnsan Hakları Beyanı geliştirmiştir.⁹¹ Banka, işlemlerle ilişkili insan hakları ihlalleri dâhil çevresel ve sosyal riskleri belirlemek, değerlendirmek ve yönetmek için müşterileriyle de çalışmaktadır.⁹²
- Kara para aklamaya ilişkin riskleri yönetmek için Yapı Kredi Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kurumsal Politikayı kabul etmiştir.⁹³ Bankanın risk yönetimi, iş ilişkisinin kurulmasından önce müşteri riski, hizmeti riski ve ülke riskinin değerlendirilmesi dâhil KYC (Müşterini Tanı) prosedürlerinin uygulanmasından oluşmaktadır. Politika, aynı zamanda Bankanın ilgili kanunlar, yönetmelikler ve rehberlere uyum sağlamak için sürekli izleme, iç denetim, eğitim ve düzenleyici takip gerçekleştirmesini gerekli kılmaktadır.
- Toplum ilişkileriyle bağlantılı riskleri ele almak için Banka, çevresel ve sosyal konularda dahili ve harici paydaşları ile ilişki kurup yılda bir kez temel etki göstergelerini takip eder.
- Yapı Kredi'nin Çevresel ve Sosyal Politikası içinde zorla çalıştırma/çocuk işçi çalıştırma, yeni kömür madenciliği ve kömürle çalışan termik santraller, tehlikeli kimyasallar, uluslararası yasaklı böcek ilaçları, böcek savarlar veya ozan delici maddeler ile kültürel mirasın, biyoçeşitliliğin ve sürüklenme ağıyla balık avı dâhil ekolojinin yetersiz korunmasıyla ilişkili doğrudan veya dolaylı işlem veya faaliyetleri kapsam dışı tutan bir istisna listesi bulunmaktadır.

Bu politika, standart ve değerlendirmeleri esas alarak Sustainalytics uygun projeler ile ilişkili çevresel ve sosyal riskleri belirlemek, yönetmek ve hafifletmek için Yapı Kredi'nin yeterli tedbirleri almış olduğu ve iyi konumlandırılmış olduğu görüşündedir.

3. Bölüm: Kaynakların Kullanımının Etkisi

Tüm kaynakların kullanımı kategorileri GBP, SBP, GLP veya SLP tarafından kabul edilenlere uygundur. Sustainalytics, aşağıdaki bölümde etkin yerel bağlamda özellikle alakalı olduğu durumlara odaklanmıştır.

Türkiye'de yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine yatırımların önemi

Türkiye'nin sera gazı emisyonları toplamı 2021 yılında, önceki yıla göre %7,7, 1990⁹⁶ yılına göre %157,1 artışla 564,4 MtCO₂e⁹⁵ seviyesine gelmiştir. 2021 yılına ülkenin arazi kullanımı dışı sera gazı emisyonlarının %71,3'ü enerji sektörü kaynaklıydı.⁹⁷ Enerji sektörü içinde modern yenilenebilir enerji⁹⁸ 2022 yılında Türkiye'nin son enerji tüketiminin yaklaşık %14'ünü karşılamaktaydı.⁹⁹ Aynı yılda yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin oranı Türkiye'de %41.9 oldu.¹⁰⁰

⁸⁷ Yapı Kredi, "Etik Kurallar ve Çalışma İlkeleri", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etikiler/2021/YKB_Etik_Kurallar_ve_Calisma_Ilkeleri.pdf

⁸⁸ Yapı Kredi, "Sorumlu Kredilendirme Beyanı", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etikiler/2020/yk_sorumlu_kredilendirme_beyani.pdf

⁸⁹ Yapı Kredi, "2022 Entegre Yıllık Rapor", (2023), s. 114, aşağıdaki adresten erişebilirsiniz, https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyet-raporlari/2022/yk22_faaliyet_tr-web-final-c.pdf

⁹⁰ BM Küresel İlkeler Sözleşmesi, "BM Küresel İlkeler Sözleşmesinin On Prensibi", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>⁹¹ Yapı Kredi, "2022 Yıllık Entegre Rapor", (2023), s. 114, https://assets.yapikredi.com.tr/WebSite/assets/pdf/en/corporate-social-responsibility/integrated_annual_report_2022.pdf

⁹² Yapı Kredi, "İnsan Hakları Beyanı", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etikiler/yk_insan_haklari_beyani.pdf

⁹³ Yapı Kredi, "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Finansal Grup Kurum Politikası", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etik-prensip/2023/Finansal_Grup_Kurum_Politikasi.pdf

⁹⁴ Yapı Kredi, "Çevresel ve Sosyal Politika", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/etikiler/2020/yk_cevresel_ve_sosyal_politika.pdf

⁹⁵ Sera gazı emisyonları toplamına, arazi kullanımı, arazi kullanımı değişikliği ve ormancılık ile ilişkili emisyonlar dâhil değildir.

⁹⁶ Türkiye İstatistik Kurumu, "Türkiye Sera Gazı Envanteri 1990-2021", (2023), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/EVCDER/tr/%C3%87evreVe%C4%B0klim/%C4%B0klimDe%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi/UlusalSeraGaz%C4%B1EmisyonEnvanteri/Belgeler/Ek-1.pdf>

⁹⁷ Aynı yerde.

⁹⁸ Modern yenilenebilir enerji kaynakları, toplanan odunların yakılması gibi biyokütlelen geleneksel kullanımlarını hariç tutan kaynaklardır.

İklim Eylem Takipçisi'ne göre Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşabilmesi için 2030 yılına kadar kömürden elektrik üretimini aşamalı olarak sonlandırması, üretim kapasitesindeki yenilenebilir elektrik payını 2030 yılına kadar %80'e çıkarması ve 2050 yılına kadar elektrik üretimini tamamen karbondan arındırması gerekiyor.¹⁰¹ Bunun yanı sıra Türkiye'nin enerji geçişini finanse etmek için 2030 yılına kadar tahminen yıllık 5,3 milyar USD ilâ 7 milyar USD'lik tutarda yatırım gerçekleştirilmesi gerekiyor.¹⁰²

2021 yılında, Türkiye 2053¹⁰³ yılına kadar ülke genelinde net sıfır sera gazı emisyonuna ulaşmayı taahhüt etti ve 2023 yılında Ulusal Katkı Beyanını güncelleyerek,¹⁰⁴ arazi kullanımı, arazi kullanımı değişimi ve ormancılık dâhil sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar olağan senaryoya göre %41 oranında azaltma hedefi koydu.¹⁰⁵ Bölgesel ve küresel enerji güvenliğine katkıda bulunmayı, elektrik üretiminde yerli ve yenilenebilir enerjinin payını artırmayı hedefleyen Türkiye'nin 2022- 2035 Ulusal Enerji Planı¹⁰⁶ 2035 yılına kadar sırasıyla güneş, rüzgâr ile jeotermal ve biyokütle enerjisinde 52,9 GW, 29,6 GW ve 5,1 GW'a ulaşılmasına yönelik yenilenebilir enerji hedefleri içermektedir.¹⁰⁷ 2023 yılında, Türk hükümeti 2024-2030 enerji verimliliği planlarının bir parçası olarak 10 milyar USD'lik bir yatırımı duyurmuştur; söz konusu planlar 2030 yılına kadar 100 milyon ton karbon emisyonu azaltımı hedefini kapsamaktadır.¹⁰⁸

Yukarıdaki hususlara dayanarak Sustainalytics, Yapı Kredi'nin yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerine yaptığı yatırımların, yurt içi yenilenebilir enerji üretimi ile enerji verimliliği iyileştirmesini kolaylaştıracağını, çevresel faydalar sağlayacağı ve Türkiye'nin ulusal iklimle ilişkili amaçlarına katkıda bulunacağı görüşündedir.

SKA'lara katkı

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar), Eylül 2015'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından belirlenmiş olup 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınmaya ulaşma gündeminin bir parçasını oluşturmaktadır. Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesi kapsamında ihraç edilen araçların, aşağıdaki SKA'lar ve hedeflerin ilerletilmesine yardımcı olması beklenmektedir:

Kaynakların Kullanımı Kategorisi	SKA	SKA hedefi
Yenilenebilir Enerji	7. Erişilebilir ve Temiz Enerji	7.2 2030 yılına kadar yenilenebilir enerjinin küresel enerji karmasındaki payının sürdürülebilir şekilde artırılması
Yeşil Binalar	11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	11.3 2030'a kadar bütün ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve katılımcı, entegre ve sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesi için kapasitenin güçlendirilmesi
Temiz Ulaşım	11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	11.2 2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması

⁹⁹ IEA, "Türkiye", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.iea.org/countries/turkiye/renewables>

¹⁰⁰ IEA, "Türkiye", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.iea.org/countries/turkiye/renewables>

¹⁰¹ İklim Eylem Takipçisi, "İklim eyleminin artırılması: Türkiye", (2019), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://climateactiontracker.org/documents/672/CAT_2019-11-29_ScalingUp_TURKIYE_FullReport_ENG.pdf

¹⁰² Şura, "Türkiye'de Enerji Geçişinin Finanse Edilmesi", (2019), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://www.shura.org.tr/wp-content/uploads/2019/10/Financing_the_Energy_Transition_in_Turkiye_Executive_Summary.pdf?ga=2.198476841.762103424.1667371630-1005410882.1667282016

¹⁰³ UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı), "UNDP Türkiye'ye 2053 yılına kadar net sıfıra ulaşması için rota belirlemede destek veriyor", (2021), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.undp.org/turkiye/press-releases/undp-supports-turkiye-charting-course-net-zero-2053>

¹⁰⁴ UNFCCC (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi), "Türkiye Cumhuriyeti İlk Ulusal Katkı Beyanını Güncelledi", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-04/T%C3%9CRK%C4%B0YE_UPDATED%201st%20NDC_EN.pdf

¹⁰⁵ İklim Eylem Takipçisi, "Türkiye", (2023), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://climateactiontracker.org/countries/Turkiye/targets/>

¹⁰⁶ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Dışişleri Bakanlığı, "Türkiye'nin Uluslararası Enerji Stratejisi", aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: <https://www.mfa.gov.tr/Turkiyes-enerji-strategy.en.mfa>

¹⁰⁷ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, "Türkiye Ulusal Enerji Planı", (2022), aşağıdaki adresten erişebilirsiniz: https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/EIGM/tr/Raporlar/TUEP/T%C3%BCrkiye_National_Energy_Plan.pdf

¹⁰⁸ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, "Türkiye'nin ithal enerji kaynaklarına olan bağımlılığı 2022'de düştü: Enerji Bakanı", (2023), şu adresten erişebilirsiniz: <https://enerji.gov.tr/news-detail?id=21219>

Enerji Verimliliği	7. Erişilebilir ve Temiz Enerji	7.3 2030 yılına kadar küresel enerji verimliliği ilerleme oranının iki katına çıkarılması
Canlı Doğal Kaynaklar Ve Arazi Kullanımının Çevresel Açından Sürdürülebilir Yönetimi	15. Karasal Yaşam	15.2 2020'ye kadar her tür ormanın sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasının desteklenmesi, ormansızlaşmanın sona erdirilmesi, tahrip edilmiş ormanların eski haline döndürülmesi ve ağaçlandırma ve yeniden ormanlaştırmanın küresel olarak önemli ölçüde artırılması
Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz ve Havza Ortamlarının Korunması Dâhil)	15. Karasal Yaşam	15.1 2020'ye kadar özellikle ormanlarda, sulak alanlarda, dağlarda ve kurak alanlardaki karasal ve iç tatlısu ekosistemlerinin uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükler doğrultusunda korunmasının, eski haline getirilmesinin ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması
Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi	6. Temiz Su ve Sanitasyon	6.3 2030'a kadar kirliliği azaltarak, çöp boşaltmayı ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirerek ve geri dönüşümü ve güvenli tekrar kullanımı küresel olarak ciddi ölçüde artırarak su kalitesinin yükseltilmesi
Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü	12. Sorumlu Tüketim ve Üretim	12.4 2030 yılına kadar, kabul edilen uluslararası çerçevelere göre kimyasal maddeler ile tüm atıkların ömür döngüleri boyunca çevre açısından sağlam yönetiminin sağlanması, insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini asgariye indirmek için havaya, suya ve toprağa salınmalarını azaltmak.
Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyarlanmış Ürünler, Üretim Teknolojileri ve Süreçleri	12. Sorumlu Tüketim ve Üretim	12.5 2030'a kadar önleme, azaltma, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yoluyla katı atık üretiminin önemli ölçüde azaltılması
İklim Değişikliğine Uyum	13. İklim Eylemi	13.1 İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi
Temel Hizmetlere Erişim - Sağlık Hizmetleri	3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam	3.8 Finansal riskten korunmayı, kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı temel ilaçlara ve aşılarla erişimini de kapsayan evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulması
Temel Hizmetlere Erişim - Eğitim	4. Nitelikli Eğitim	4.a Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması
Temel Hizmetlere Erişim - Doğal Afetlerin Ardından veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı	9.1 Herkes için uygun fiyatlı ve eşitliğe dayalı bir erişime vurguda bulunarak ekonomik kalkınmayı ve insanların esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınırlararası altyapıyı kapsayan kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların oluşturulması
Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Su ve Sanitasyon	6. Temiz Su ve Sanitasyon	6.2 2030'a kadar herkesin yeterli temizlik ve sıhhi koşullara eşit biçimde erişiminin sağlanması ve kadınların, kız çocuklarının ve kırılgan durumda olan kişilerin ihtiyaçlarına özel önem göstererek kamuya açık alanlarda dışkılamanın sona erdirilmesi

Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Telekomünikasyon	9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı	9.1 Herkes için uygun fiyatlı ve eşitliğe dayalı bir erişime vurguda bulunarak ekonomik kalkınmayı ve insanların esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınırlararası altyapıyı kapsayan kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların oluşturulması
Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Ulaşım	11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	11.2 2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması
Uygun Maliyetli Temel Altyapı - Enerji Erişilebilirliği	7. Erişilebilir ve Temiz Enerji	7.1 2030'a kadar uygun fiyatlı, güvenilir ve modern enerji hizmetlerine evrensel erişimin sağlanması
Gıda Güvenliği - Gıdaya Erişim	2. Açlığa Son	2.1 2030'a kadar açlığın sona erdirilmesi ve özellikle yoksullar ve çocuklar da dâhil kırılgan durumda olan kişiler başta olmak üzere herkesin bütün yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli miktarda besine erişiminin güvence altına alınması
İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan İşsizliği Önlemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar	1. Yoksulluğa Son	1.4 2030'a kadar özellikle yoksullar ve kırılgan durumdaki insanlar olmak üzere, bütün erkek ve kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve üzerinde kontrol kurabilme, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan finansal hizmetler gibi konularda eşit haklara sahip olmalarının güvence altına alınması
Uygun Maliyetli Konut	11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	11.1 2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve geçkondu mahallelerinin iyileştirilmesi

Sonuç

Yapı Kredi, Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesini ("Çerçeve") geliştirmiş olup bu çerçeve kapsamında tahviller, tahsisli satışlar, ticari senetler, krediler, emre yazılı senetler, ticaret finansmanı araçları (krediler, forfaiting, belge mukabili tahsilatlar, akreditifler, teminat mektupları, emre yazılı senetler dâhil nakdi ve koşullu gayrinakdi krediler) müşteri mevduatları ile diğer ilişkili sürdürülebilir finansman yükümlülükleri gibi yeşil, mavi, sosyal ve Sürdürülebilir Finansman Araçlarını ihraç edebilir. Yapı Kredi, kaynakları aşağıdaki kategorilerde yer alan projeleri finanse etmek için kullanmak istemektedir: Yenilenebilir Enerji; Yeşil Binalar; Temiz Ulaşım; Enerji Verimliliği; Canlı Doğal Canlı Doğal Kaynaklar ile Arazi Kullanımının Sürdürülebilir Yönetimi; Karasal ve Sucul Biyoçeşitliliğin Korunması (Sahil, Deniz ve Havza Ortamlarının Korunması dâhil); Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi; Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü; Eko-verimli ve/veya Döngüsel Ekonomiye Uyumlu Ürünler, Üretim Teknolojileri ile Süreçleri; İklim Değişikliğine Uyum; Temel Hizmetlere Erişim – Sağlık Hizmetleri; Temel Hizmetlere Erişim – Eğitim; Temel Hizmetlere Erişim – Doğal Afetler Sonrasında veya Sağlık Pandemileri Sırasında Afette ve Acil Durumda Yardım Çalışmaları; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Su ve Sanitasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Telekomünikasyon; Uygun Maliyetli Temel Altyapı– Ulaşım; Uygun Maliyetli Temel Altyapı – Enerji Erişilebilirliği; Gıda Güvenliği – Gıdaya Erişim; İstihdam Oluşturma ve MSME (Mikro, Orta ve Küçük Ölçekli İşletmeler) Finansmanı Olası Etkisi Dâhil Sosyoekonomik Krizlerden kaynaklanan İşsizliği Önlemeye ve/veya Azaltmaya Yönelik Tasarlanmış Programlar; Uygun Maliyetli Konut. Sustainalytics, uygun projelerin olumlu çevresel ve sosyal etkiler getirmesinin beklendiğini değerlendirmektedir.

Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesinde, kaynakların takibi, tahsisi ve yönetimine ilişkin bir süreci özetlerken tahsis ve etkiye ilişkin rapor sunulması hakkında taahhütlerde bulunmaktadır.

Ayrıca, Sustainalytics Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin Yapı Kredi'nin genel sürdürülebilirlik stratejisine uygun olduğunu ve kaynakların kullanımının 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 13 ve 15 sayılı BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının ilerletilmesine katkıda bulunacağını değerlendirmektedir. Ayrıca, Sustainalytics uygun projeler ile ilişkili çevresel ve sosyal riskleri belirlemek, yönetmek ve hafifletmek için Yapı Kredi'nin yeterli tedbirleri almış olduğu görüşündedir.

Yukarıdaki hususlara dayanarak Sustainalytics, Yapı Kredi'nin Sürdürülebilir Finansman Araçlarını ihraç etme bakımından sağlam konumlanmış durumda olduğuna, Yapı Kredi Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin de sağlam ve şeffaf, Yeşil Tahvil Prensipleri 2021, Sosyal Tahvil Prensipleri 2023, Yeşil Kredi Prensipleri 2023 ve Sosyal Kredi Prensipleri 2023'ün dört ana bileşenine uygun olduğuna emindir.

Sorumluluk Reddi

Telif hakkı ©2024 Sustainalytics, bir Morningstar şirketi. Tüm hakları saklıdır.

Burada yer alan bilgi, metodoloji, veri ve görüşler Sustainalytics ve/veya içerik sunucularına ait olup üçüncü taraflara yalnızca Sustainalytics tarafından açıklanan şekil ve formatta sunulabilir. Bu bilgi, metodoloji, veri ve görüşler Hindistan merkezli müşteriler veya kullanıcılara yönelik değildir veya Hindistan merkezli müşteri veya kullanıcılara dağıtılması veya söz konusu müşteri veya kullanıcılar tarafından kullanılmaları amaçlanmamış olup bu bilgilerin Hindistan mukimlerine veya kuruluşlarına dağıtımına izin verilmez.

Bilgi, metodoloji, veri ve görüşler yalnızca bilgi amacıyla verilmekte olup (1) ihraççı tarafından Sustainalytics'e bu çıktı bakımından sunmuş olduğu bilgi veya açıklamaların, söz konusu bilgi veya açıklamaların sunulmuş olduğu koşullar göz önüne alındığında doğruluğu, güvenilirliği veya eksiksizliği lehine veya aleyhine bir ifade, beyan, taahhüt veya iddia sayılmaz; (2) herhangi bir ürün, proje, yatırım stratejisi veya herhangi bir yatırım stratejisinin parçası olarak belirli bir çevresel, sosyal veya yönetimle ilişkili konuların değerlendirilmesi anlamına gelmez; (3) yatırım tavsiyesi, finansal tavsiye veya izahname teşkil etmez, bu şartların yaygın olarak anlaşıldığı veya herhangi bir geçerli mevzuatla tanımlandığı şekilde "uzman görüşü" veya "olumsuz güvence yazısı"nı temsil etmez; (4) herhangi bir arzın parçası değildir ve menkul kıymet alımı veya satımı, bir projeyi seçmek ya da herhangi bir türde işlem yapmak için bir teklif veya belirti teşkil etmez; (5) ihraççının ekonomik performansı, mali yükümlülüklerinin ya da kredibilitésinin bir değerlendirmesini temsil etmez; (6) profesyonel tavsiye yerine geçmez; (7) geçmiş performansı, gelecek sonuçların garantisini temsil etmez; (8) herhangi bir ilgili düzenleyici kuruma ibraz edilmemiş veya böyle bir kurumdan onay almamıştır; (9) aksi yönde yazılı bir mutabakata varılmadıkça herhangi bir arz açıklamasına eklenmemiştir ve eklenemez.

Bu bilgiler, ihraççı tarafından belirtilen bilgilere dayanmaktadır, dolayısıyla ticari elverişlilik, eksiksizlik, doğruluk, güncellik veya belirli bir amaca uygunluk bakımından herhangi bir garanti verilmemektedir. Sustainalytics, söz konusu bilgi veya verileri bağımsız olarak doğrulamamıştır. Çıktılar, "olduğu gibi" sunulmakta olup hazırlanma ve yayın tarihi itibarıyla Sustainalytics'in görüşünü yansıtmaktadır. Sustainalytics, görüşün tarihinden sonra meydana gelebilecek olay, koşul, değişiklikleri yansıtmak üzere çıktıda herhangi bir beyanı veya görüşte yer alan herhangi bir beyanı güncellemek veya revize etmekle yükümlü değildir. Sustainalytics/Morningstar veya onların içerik sağlayıcıları, yasa uyarınca açıkça talep edildiği durumlarda haricinde, burada yer alan bilgi, veri veya görüşlerin kullanımından kaynaklanan herhangi bir yükümlülüğün ya da bu bilgi bakımından üçüncü tarafların eylemlerinden dolayı hiçbir sorumluluk kabul etmezler. Sustainalytics, tahvilin temerrüdü halinde herhangi bir sorumluluk kabul etmez. İçerik sağlayıcılarına yapılan atıflar, söz konusu sağlayıcıların sahipliğinin kabulü amacıyla olup söz konusu içerik sahibinin destek veya onayını teşkil etmez. İçerik sağlayıcılarımızın bir listesi ile onların kullanım şartlarına, internet sitemizden ulaşabilirsiniz. Detaylı bilgi için <http://www.sustainalytics.com/legal-disclaimers> adresini ziyaret edin.

Sustainalytics, derecelendirme, görüş ve diğer çıktıları karşılığında, diğerlerinin yanı sıra ihraççılar, sigorta şirketleri, borçlanma senetlerinin kefilleri ve/veya yüklenicilerinden veya yatırımcılardan çeşitli iş birimleri aracılığıyla ücret alabilir. Sustainalytics, görüşlerinin tarafsızlığı ve bağımsızlığını korumak için tasarlanmış uygun tedbirleri almış olduğuna inanmaktadır. Detaylı bilgi için [Governance Documents](#)'i (Yönetim Belgeleri) ziyaret ediniz veya compliance@sustainalytics.com adresi üzerinden iletişime geçiniz.

Bu çıktı, özellikle de burada yer alan görseller, metin ve grafikler, sayfa düzeni ile Sustainalytics logosu telif hakkı ve ticari marka kanunu kapsamında korunmaktadır. Her türlü kullanımı için önceden açık yazılı izin alınacaktır. Kullanım, görüşün kısmen veya tam olarak kopyalanması veya çoğaltılması, görüşün ücretsiz veya ücret karşılığı dağıtımı ya da bu görüşün olası başka bir şekilde kullanımını ifade ettiği kabul edilir.

İhraççı, taahhütlerine uyumu belgelemek ve sağlamaktan, bu taahhütlerin uygulanması ve izlenmesinden tamamen sorumludur.

Bir Morningstar Şirketi olan Sustainalytics Hakkında

Bir Morningstar Şirketi olan Sustainalytics, tüm dünyada yatırımcılara sorumlu yatırım stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması konusunda destek veren, lider ÇSY araştırma, derecelendirme ve veri firmasıdır. 30 yıldan uzun süredir şirket, küresel yatırımcıların değişen ihtiyaçlarını karşılamak üzere yüksek kaliteli, yenilikçi çözümleri geliştirme konusunda ön planda yer almaktadır. Günümüzde, Sustainalytics ÇSY ve kurumsal yönetim bilgileri ile değerlendirmelerini yatırım süreçlerine entegre eden dünyanın önde gelen yüzlerce varlık yöneticisi ve emeklilik fonu ile çalışmaktadır. Sustainalytics, aynı zamanda politika, uygulama ve büyük projelerinde sürdürülebilirliği değerlendirmelerine yardımcı olmak üzere yüzlerce şirket ve finansal aracı ile birlikte çalışmaktadır. Dünya genelindeki 17 ofisiyle Sustainalytics'in, 40'ın üzerinde sektör grubunda çeşitli, çok disiplinli uzmanlığa sahip 500'ün üzerinde analist dâhil 1500 personeli bulunmaktadır.

Daha fazla bilgi için www.sustainalytics.com adresini

ziyaret ediniz veya contact@sustainalytics.com

adresinden iletişime geçiniz.

